

Souhrnná teritoriální informace:

Rusko

Zastupitelský úřad 24. 10. 2021 12:30

Ruská federace je největším nástupnickým státem Sovětského svazu. V dnešní podobě Rusko vzniklo 25. prosince 1991. Politicky jde o poloprezidentský systém s dvoukomorovým parlamentem, složeným z Rady federace a Státní dумы. Hlavou státu je prezident, kterým je nyní Vladimir Putin. Ten svoji funkci vykonává od roku 2000, s krátkou přestávkou v letech 2008-2012, kdy byl předsedou vlády. Jeho současný mandát vyprší v roce 2024.

Ruské hospodářství a státní rozpočet závisí především na těžbě ropy a zemního plynu a jejich vývozu. Surovinová politika je pod přímou kontrolou ruské vlády. Hospodářští strategové se už od začátku 90. let minulého století snaží tuto závislost snížit. Závislost na vývozu surovin je stále velká. Rusko se od začátku 21. století zaměřuje na rozvoj domácího průmyslu a lákání zahraničních investorů do oborů, které by daly vzniknout novým pracovním místům a kompetencím, kterými ruští inženýři a dělníci dosud neoplývali. Částečně se to i daří, například všechny velké automobilky, které chtějí v Rusku působit, v něm mají svoje výrobní a montážní závody. V některých oborech ruská vláda velice silně preferuje domácí výrobce a výrobu v Rusku, v mnoha oborech (obráběcí stroje, ...) je proto stále těžší spoléhat jen na čistý export a firmy se musejí rozhodovat, jestli v Rusku založí výrobní závod nebo trh opustí. Tato politika se jmenuje záměna importů nebo lokalizace. Díky exportu ropy a dalších surovin má Rusko prakticky trvale zajištěn přebytek běžného účtu. Ten je tak velký, že ani přes značné výkyvy v cenách ropy a kuru rublu není ohrožen. Přebytek je nutný, aby Rusko nahradilo odcházející kapitál, ať už ve formě dividend nebo vývozu kapitálu mimo území Ruska.

Obchodní výměna mezi ČR a Ruskem stojí na surovinových a průmyslových historických vazbách, které postupně nahrazují nové obory, vzniklé po transformaci obou ekonomik. Česká ekonomika se ale proměnila daleko více než ta ruská, což způsobuje, že malé a střední české firmy se špičkovým produktem v Rusku často neuspějí, protože na zpracování tak velkého trhu nemají dostatek kapitálu a lidských kapacit. Velké podniky, na kterých dříve stál náš vývoz do Ruska, již z velké části neexistují a také roli integrátorů a inženýringu často převzaly zahraniční společnosti. To dělá dodávky z ČR, především investičního charakteru, velice složité, také to silně snižuje marži. Česko má sice stále výhodu z dobrého jména, tyto vazby ale postupně slábnou. Rusko postupně objevují i firmy bez dřívějších historických vazeb, za poslední roky třeba v oblasti telekomunikací a internetu, poradenství, právních služeb nebo kosmetiky. Úspěchu našich firem v Rusku silně pomáhá zázemí v podobě Českého domu Moskva, kde sídlí i agentury CzechTrade a CzechInvest. I přes všechny změny a turbulence se ale struktura našeho obchodu mění jen postupně – hlavní položky českého vývozu do Ruska jsou strojírenské výrobky a dopravní prostředky, z Ruska do ČR míří především ropa, zemní plyn, chemikálie a kovové výrobky.

Kapitoly a podkapitoly:

1 Základní informace o teritoriu

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

2 Ekonomika

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

3 Obchodní vztahy s EU a ČR

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 FTA a smlouvy
- 3.3 Rozvojová spolupráce
- 3.4 Perspektivní obory (MOP)

4 Kulturní a obchodní jednání

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

6 Kontakty

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchrana, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

1 Základní informace o teritoriu

Podkapitoly:

- 1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi
- 1.2 Zahraniční politika země
- 1.3 Obyvatelstvo

1.1 Systém vládnutí a politické tendence v zemi

Ruský prezident je v politickém systému Ruska nejvýše postavenou osobou a je tedy hlavou státu. Do své funkce je volen na pět let. Současný prezident Putin vykonává svůj již čtvrtý mandát, protože kvůli přestávce v letech 2008-2012 mu nebyly dva čtyřleté mandáty z let 2000-2008 započítány. Současný mandát mu končí v roce 2024 a v Rusku i jinde ve světě se spekuluje o tom, jakým způsobem může proběhnout výměna na tomto postu, jaká bude další budoucnost Vladimíra Putina a kdo se může stát jeho nástupcem.

Z mnoha rolí ruského prezidenta jsou politicky nejdůležitější právo navrhnout Státní dumě premiéra Ruské federace, na jeho návrh jmenovat členy vlády a řídit práci a zasedání vlády. Některé, především tzv. silové rezorty (obrana, vnitro,...) mu podléhají přímo, je vrchním velitelem ruských ozbrojených sil.

Historii moderního Ruska od jeho vzniku v roce 1991 lze zhruba rozdělit na dvě období: před Putinem do r. 2000) a za Putina (od r. 2000 dosud). Devadesátá léta byla v Rusku charakterizována chaosem, hyperinflací, rozpadem starých hospodářských vazeb, krachy bank a ztrátami úspor střadatel. Také privatizací, díky které se pár tzv. oligarchů nesmírně obohatilo a často nepotrestanými zločiny zločineckých skupin. V. Putin svoji politiku založil na stabilitě a budování silného centralizovaného státu, jak v ekonomické, tak především v politické a bezpečnostní rovině. Politicky se opírá o stranu Jednotné Rusko, které ho navrhlo do nejvyšší státní funkce a lze ji označit za prezidentovu stranu. Po většinu své existence (zal. 2001) disponuje parlamentní a v některých obdobích i ústavní většinou.

Politická dominance Jednotného Ruska a právo rozdělovat nejvyšší posty v politické i hospodářské sféře vedla ke vzniku tzv. systémové opozice. Neusiluje o změnu politického uspořádání Ruska a spokojí se s některými ústupky ve vládní politice a funkcemi pro své kandidáty. Sem se řadí především Komunistická strana, Spravedlivé Rusko a Liberálně-demokratická strana. Ostatní opoziční strany jsou mimo parlament, bez reálné politické síly a vlivu.

V roce 2020 pod kontrolou vlády vznikly tři politické strany, které mají nabídnout volbu těm, kteří hledají něco nového, ale v principu souhlasí s vedením země pod V. Putinem a Jednotným Ruskem. Vedení země se zároveň snaží odvést k těmto stranám voliče nesystémové opozice, kteří jsou už unaveni nemožností cokoliv reálně změnit. Jde o strany Noví lidé, Zelená alternativa a Za pravdu, které se snaží oslovit voliče se zájmem o příchod nových lidí, především podnikatelů, do politiky, podporují zelené iniciativy nebo jsou pro prosazování konzervativních hodnot.

Prezident i vláda se snaží co nejvíce věci řídit a mít pod kontrolou, protože v tak velké zemi nečekané zprávy většinou znamenají špatné zprávy. V současnosti se zdá, že se jim to celkem daří, i když s velkým vypětím sil, zapojením celého státního aparátu a často i velkých peněz, které je třeba na řešení různých a často nečekaných problémů vydat. I když se občas na lokální úrovni stane nějaká nepředvídaná událost (protesty v Chabarovsku, ekologická havárie v Norilsku aj.), která vede ke značné nevoli obyvatel, často vyjádřené veřejnými protesty, nezdá se, že by se měl systém řízení demokracie, jak je někdy systém vládnutí v Rusku označován, v brzké době měnit a dostat mimo kontrolu prezidenta a širšího vedení země.

1.2 Zahraniční politika země

Dnešní Ruská federace je přímým nástupcem zaniklého Sovětského svazu, který po většinu 20. století formoval dělení světa na kapitalistický a socialistický blok. Zároveň je nepřímým pokračovatelem imperiální velmoci v podobě carského Ruska a ještě dřívější Kyjevské Rusi, která se od středověku prakticky neustále jen teritoriálně zvětšovala a rozpínala. Tato rozpínavost, občas spojená s potřebou ochrany před domnělymi nebo reálnými nepřáteli, kteří by Rusko mohli napadnout kvůli nepřítomnosti přirozené hradby v podobě horského masivu nebo velkého oceánu, je přítomna prakticky v celé ruské historii a měla zásadní vliv i na jeho zahraniční politiku.

Členství v Radě bezpečnosti OSN, držení atomových zbraní, porážka nacizmu ve 2. světové válce a silné vazby na jednotlivé země či regionální

bloky na celém světě dělají z dnešního Ruska jednoho ze skutečných hegemonů světové politiky. Snaha ovlivňovat vývoj v zemích bývalého SSSR i jinde, buď z bezpečnostních či jiných strategických důvodů, vedou ruskou diplomacii k prosazování takové politiky, která odpovídá jeho ambicím. Ruská zahraniční politika je vedena pragmatismem a snahou upevňovat v každé situaci svoje postavení a být důležitým hráčem, i když některé, třeba čistě ekonomické, parametry by mu takovou roli nepřisuzovaly.

Na území bývalého Sovětského svazu se Rusko nejčastěji vymezuje vůči pobaltským zemím (členové EU a NATO) a Ukrajině, kde vývoj v posledních letech vede ke zmenšování politické a ekonomické závislosti a propojenosti s Ruskem. V těchto a dalších zemích, často označovaných jako tzv. blízké zahraničí, hraje Rusko důležitou roli, z bezpečnostního i ekonomického hlediska. V těsném sousedství Ruské federace aktivně probíhá nebo latentně existuje několik bezpečnostních nebo národnostních konfliktů, v nichž se Rusko nějakým způsobem angažuje (arménsko-ázerbájdžánský konflikt aj.).

S Evropskou unií popř. jejími členskými zeměmi se Rusko často rozchází v názorech na řešení mnohých problémů či vůbec jejich existenci nebo definici. Nejsilnější a víceméně funkční je vztah v obchodní oblasti - Evropská unie i Rusko disponují zbožím a materiály, o které má druhá strana zájem. Vztahy se Spojenými státy jsou natolik komplexní a složité, že se velice často mění a nelze je popsat na tomto prostoru. Přetrvává ale vzájemná rivalita.

Z dob socialistické minulosti disponuje Rusko mnoha vazbami na asijské, africké a latinskoamerické země, kterých se snaží využívat v nových podmínkách 21. století, charakterizovaných klíčovými rolí USA a rostoucí důležitostí Číny. Především v Africe má Rusko ambici vrátit se na dřívější pozice, s argumentem, že se na kontinentu nikdy nechovalo jako kolonizátor, na rozdíl od evropských (historicky) nebo jiných zemí (v moderních dějinách USA, Čína). V Asii nebo Latinské Americe je ruský vliv daleko slabší. Z ekonomických důvodů nebo kvůli vzdálenosti, která znemožňuje Rusku nabídnout zemím něco pro ně atraktivního. Omezený a izolovaný příklad je třeba Venezuela, v jejímž případě toto neplatí.

Ve střední Evropě a tedy i s ČR má Ruská federace vztahy, v nichž se odráží společná historická zkušenost z dob socialismu během dvacátého století a rozdílné politické a ekonomické realie, které v nich panují od 90. let minulého století. Vzájemné vztahy jsou proto složité téměř se všemi zeměmi střední Evropy a ČR v tom není výjimkou. Českým firmám, které obchodují nebo investují v Rusku, se doporučuje vývoj česko-ruských vztahů pozorně sledovat, aby je nemohla překvapit a zastihnout neschopnost adekvátně reagovat na komentáře nebo zastávané pozice svých ruských partnerů.

1.3 Obyvatelstvo

Počet obyvatel ke dni 1. 1. 2020 činil 146,74 mil. lidí a za rok 2019 se snížil o 32,1 tis. Počet obyvatel se zvýšil pouze díky migračnímu přírůstku.

Hustota obyvatel je 8,57 na 1 km² (k 1. 1. 2020), 68,49 % obyvatelstva žije v evropské části Ruska, která představuje cca 21 % území. Ve městech bydlí 74 % obyvatel.

Podíl ekonomicky činného obyvatelstva činí 75,9 mil., tj. 51,6 % celkového počtu obyvatel. Věk ekonomicky činného obyvatelstva je 15 až 72 let. Průměrná délka života v roce 2018 činila 72,9 let (67,5 u mužů a 77,6 u žen). Situace v Rusku je odborníky dlouhodobě označována jako demografická krize. S výjimkou let 2013-15 od začátku 21. století počet obyvatel Ruska setrvale klesá, porodnost je 1,6-1,7 na jednu ženu. Podíl mužů v RF činil 46 %, podíl žen 54 %. Značná nevyrovnanost v počtu mužů a žen je charakteristická především pro střední a starší věkové kategorie.

Národnostní složení (k poslednímu sčítání lidu v roce 2010):

- Rusové: 77,71 % (111 017 tis.),
- Tataři: 3,72 % (5 311 tis.),
- Ukrajinci: 1,35 % (1 928 tis.),
- Baškirové: 1,11 % (1 585 tis.),
- Čuvaši: 1,01 % (1 436 tis.),
- Čečenci: 1,00% (1431 tis.),
- Arméni: 0,83 % (1 182 tis.).

V Rusku žije asi 180 dalších národností a etnických skupin. V roce 2010 bylo evidováno 22 národností, u kterých počet převyšuje 400 tis. lidí.

Ruské sčítání obyvatel nezohledňuje náboženské vyznání, následující přehled vychází z průzkumu Levada-centra z roku 2013:

pravoslavní – 73,6 % pokřtěných (20 % alespoň částečně praktikujících)

starověrci – 1,4 % (kolem 2 mil., kam patří hlavně Rusové, ale také Ukrajinci, Bělorusové, Karelové, Komi, Udmurti, Čuvaši a jiní)

muslimové – 7 %

katolíci – 1 % (Poláci, Litevci, Němci a jiní)

protestanti – 1 %,

buddhisté – 1 %

judaismus 1 %

ateisté (v Rusku terminologicky často „agnostici“) přibližně 14 % obyvatel.

2 Ekonomika

Podkapitoly:

- 2.1 Základní údaje
- 2.2 Veřejné finance a státní rozpočet
- 2.3 Bankovní systém
- 2.4 Daňový systém

2.1 Základní údaje

Ekonomické subjekty v Rusku, především velké státní podniky, preferují stabilitu nad dynamikou a tomu odpovídá i vývoj HDP. Ten roste pomaleji než by Rusko potřebovalo (ideálně 3 - 3,5 % p.a.), spíše se jeho růst pohybuje v rozmezí 1,5 - 2 %. Zadluženost Ruska je dlouhodobě nízká, země si nerada půjčuje na finančních trzích, což zase souvisí s preferencí nižšího dluhu nad hrozbou defaultu v případě zhoršení situace a růstu úrokových sazeb. Hlavní roli v ekonomice hraje kapitál státní, soukromé domácí i zahraniční zdroje jsou nesrovnatelně menší. Inflation se v roce 2022 musí snižovat za pomoci administrativních kroků vlády i intervencí centrální banky, především kvůli růstu cen potravin v první polovině roku 2021. Nezaměstnanost je nízká, kolem pěti procent, protože ruská sociální síť se o nezaměstnané stará jen málo.

Ekonomická struktura ruské ekonomiky je stále ještě dědictvím z dob Sovětského svazu, s velkými průmyslovými podniky, vyrábějícími převážně zboží těžkého strojírenství, kovy a slitiny, chemickou produkcí a těžbou ropy a plynu. Od 90. let 20. století se Rusko snaží snížit svoji závislost na příjmech z prodeje ropy a plynu do zahraničí. I když závislost státního rozpočtu klesla ze dvou třetin na zhruba jednu třetinu (v dobrém roce), pořád jde o základní zdroj příjmů státu. Vzhledem ke kolísání cen obou surovin se jen těžko plánují příjmy státního rozpočtu.

Ukazatel	2018	2019	2020	2021	2022
Růst HDP (%)	2,5	1,3	-3,1	2,5	2,1
HDP/obyv. (USD/PPP)	28 346,9	28 744,7	28 400,0	29 560,0	30 770,0
Inflace (%)	2,9	4,5	3,4	3,9	4,2
Nezaměstnanost (%)	4,8	4,6	5,8	5,8	4,8
Export zboží (mld. USD)	443,9	419,9	329,5	405,3	432,5
Import zboží (mld. USD)	248,9	254,6	240,1	264,1	280,0
Saldo obchodní bilance (mld. USD)	195,1	165,3	89,4	141,2	151,4
Průmyslová produkce (% změna)	3,6	3,4	-2,9	3,8	2,4
Populace (mil.)	148,8	148,9	149,0	148,9	148,8
Konkurenceschopnost	43/140	43/141	N/A	N/A	N/A
Exportní riziko OECD	4/7	4/7	4/7	4/7	N/A

Zdroj: EIU, OECD, WEF

Platební bilance Ruska je trvale kladná, výše pozitivního salda závisí hlavně na ceně ropy a kurzu rublu. V roce 2019 byla platební bilance +64,8 mld. dolarů, zatímco v roce 2020 poklesla na 32,5 mld. USD. Hlavní příčinou byl pokles cen ropy v prvním pololetí roku 2020. Její snížení bylo také hlavním důvodem snížení kladného salda obchodní bilance Ruské federace ze 165,3 na 89,4 mld. USD (2019 vs. 2020). Bilance služeb je zase trvale záporná, v roce 2019 šlo o -36,7 a v roce 2020 o -18,3 mld. dolarů. Všechny hodnoty za rok 2020 se ještě mohou změnit při finálním přepočtu během roku 2021.

Vnější státní dluh Ruské federace byl v květnu 2021 46 mld. USD. Celkové zadlužení ruských subjektů u oficiálních mnohostranných věřitelů bylo ve stejnou dobu 411 mld. dolarů.

2.2 Veřejné finance a státní rozpočet

Koronavirová pandemie zásadním způsobem ovlivnila vládní představy a odhady příjmů a výdajů státní kasy na nejbližší tři roky. Dne 30. září 2020 vláda Státní dumě RF předložila návrh zákona o federálním rozpočtu na rok 2021 a na plánovací období 2022 a 2023. Vláda při tvorbě dokumentu vycházela ze dvou priorit: splnit sociální závazky státu vůči občanům a zrychlit plnění jen pomalu se rozbíhajících národních rozvojových cílů a plánů. Z těchto národních projektů se stal nejdůležitější plán ruského prezidenta, jak podpořit národní ekonomiku. V principu jde o investiční projekty, za které zodpovídají jednotliví ministři, a prezident kontroluje jejich plnění.

Podle rozpočtového plánu budou příjmy v roce 2021 činit 18,77 bilionu rublů, v roce 2022 - 20,64 bilionu rublů, v roce 2023 - 22,26 bilionu rublů. Výdaje v roce 2021 jsou plánovány na 21,52 bilionu rublů, v roce 2022 - 21,88 bilionu rublů, v roce 2023 - 23,67 bilionu rublů. Současně je na realizaci národních projektů v roce 2021 poskytnuto 2,25 bilionu rublů, v roce 2022 2,62 bilionu rublů a v roce 2023 2,79 bilionu rublů.

Ještě do pandemie počítal stát s každoročními rozpočtovými přebytky. Nová realita ale vede k tomu, že deficit rozpočtu v roce 2021 bude 2,75 bilionu rublů, v letech 2022 - 1,25 bilionu rublů a v roce 2023 - 1,41 bilionu rublů. Hlavním zdrojem jeho financování budou vládní půjčky. Návrh rozpočtu je zpracován na základě bazické verze prognózy sociálně-ekonomického vývoje země. Návrh počítá s pomalým oživením globální ekonomiky kvůli pokračujícím omezením spojeným s šířením COVID-19. Podle předložené prognózy ruská ekonomika v roce 2021 poroste o 3,3 %, v roce 2022 - o 3,4 %, v roce 2023 - o 3 %. Během celého tohoto období inflace nepřesáhne 4 %. Předpokládaný objem HDP v roce 2021 bude 115,53 bilionu rublů, v letech 2022 - 124,22 bilionu rublů, v letech 2023 - 132,82 bilionu rublů.

Veřejné finance	
Saldo státního rozpočtu (% HDP)	-1,9
Veřejný dluh (% HDP)	19,9
Bilance běžného účtu (mld. USD)	50,1
Daně	
PO	N/A
FO	N/A
DPH	N/A

2.3 Bankovní systém

V Ruské federaci existuje tzv. dvoustupňový bankovní systém. První úroveň představuje Centrální banka jako emisní centrum a hlavní regulátor bankovního sektoru. Druhou úroveň reprezentují úvěrové organizace, tj. komerční banky a nebankovní úvěrové organizace. Podle formy vlastnictví fungují v RF státní a soukromé banky, bankovní instituce se zahraničním kapitálem či 100% vlastněné zahraničními investory.

Rusko a jeho bankovní systém prošly za posledních třicet let několika krizemi, které měly původ jak v domácím (pyramidová schémata, hyperinflace), tak zahraničním prostředí (např. krize 2008-9). Proto je na Centrální banku vyvíjen velký tlak, aby zajistila především stabilitu systému. Centrální banka je tedy velice přísná při provádění kontrol a je prakticky normou že minimálně sto bank se nachází pod její nucenou správou.

Ruské bankovníctví je velice silně koncentrované, nejsilnější banky jsou součástí průmyslově-finančních skupin, nejčastěji s majoritním státním podílem. Ve stovce největších bankovních institucí je podíl státu na celkových aktivech 76 %. I proto se mezi deset největších bank v roce 2020 dostaly jen dvě soukromé banky: Tinkoff a Raiffeisenbank Russia. Největší bankou je dlouhodobě Sberbank (prochází re-brandingem na Sber), dále VTB, Gazprombank, Alfa bank, Bank Otkrytije, Rosselchozbank, Tinkoff, Moskovskij kreditnyj bank, Promsvjazbank, Raiffeisenbank.

Bankovníctví je v Rusku vysoce technologicky vyspělé. V poslední době začaly banky skupovat firmy z jiných oblastí (prodej letenek, taxislužby, zdravotní služby aj.). Se zapojením start-upů, převážně z oblasti fin-techu, okolo sebe vytvářejí ekosystémy, v nichž v jednom prostředí (mobilní aplikace nebo webová stránka) vedle sebe fungují desítky firem. Cílem je vytvořit takové prostředí a služby, aby klienti dokázali všechny svoje finanční a životní potřeby vyřešit prostřednictvím jedné finanční skupiny. Největší ambice v této oblasti projevují Sber a Alfa bank.

2.4 Daňový systém

Stávající daňový systém Ruska tvoří daně a poplatky federální, regionální, místní, tzv. anulované a zvláštní daňové režimy. Jeho legislativní podoba je publikována v Daňovém kodexu RF. Jedná se o dva federální zákony – Daňový zákoník, část první ze dne 31. 7. 1998, č. 146-FZ (novelizován k 1.5.2019) a Daňový zákoník (kodex), část druhá ze dne 5. 8. 2000, č. 117-FZ – v platném znění včetně posledních úprav zákona ze dne 30. 11. 2016 (FZ č. 401).

Federální daně a poplatky

- Daň z přidané hodnoty (20 % a na některé zboží 10 %)

- Spotřební daně – alkohol, výrobky z tabáku, benzín aj. (různé sazby v závislosti mj. od technické specifikace)
- Daň z příjmu fyzických osob (základní sazba 13 %, některé příjmy podle jejich původu 9, 15, 30, 35 %)
- Daň ze zisků organizací (základní sazba 20 %)
- Daň z těžby nerostných surovin
- Daň z vody
- Platby za právo využívat přírodní bohatství a za využívání vodních biologických zdrojů.

Regionální daně a poplatky

- Daň z majetku organizací
- Dopravní daň
- Daň z hazardních her.

Místní daně a poplatky

- Pozemková daň
- Daň z majetku fyzických osob
- Obchodní daň.

Zvláštní daňové režimy

- Jednotná zemědělská daň
- Zjednodušený daňový systém (účetnictví a výkaznictví pro subjekty malého podnikání, daňové režimy zón volného obchodu a uzavřených administrativních jednotek, režimy koncesních smluv a smluv o dělení produkce aj.)
- Daně z patentů.

Pozn.: Bližší podrobnosti lze získat na webových stránkách: www.minfin.ru a www.nalog.ru. V roce 2020 byla přijata řada dočasných daňových úlev a opatření na ulehčení boje s následky koronaviru. Jde o dočasné úlevy, je třeba se vždy ubezpečit o možnosti jejich využití pro podnikání konkrétní firmy.

3 Obchodní vztahy s EU a ČR

Podkapitoly:

- 3.1 Obchodní vztahy
- 3.2 FTA a smlouvy
- 3.3 Rozvojová spolupráce
- 3.4 Perspektivní obory (MOP)

3.1 Obchodní vztahy

Obchodní vztahy s EU

Evropská unie je jako celek stabilně hlavním obchodním partnerem Ruské federace. Do konce minulého desetiletí bylo hlavním obchodním partnerem mezi jednotlivými zeměmi Německo. V průběhu druhého desetiletí 21. století ale Rusko z politických i čistě pragmaticky obchodních důvodů začalo masivně rozvíjet obchodní vztahy s Čínou, což z ní od let 2014-15 udělalo hlavního obchodního partnera Ruska. Evropské výrobky jsou stále v Rusku považovány za standard kvality, firmy i jednotlivci v ně mají důvěru a očekávají od nich vysokou kvalitu a spolehlivost.

Obchodní výměna s EU:

	2018	2019	2020	2021	2022
Export z EU (mil. EUR)	82 300,7	87 760,7	78 974,6	N/A	N/A
Import do EU (mil. EUR)	160 911,7	145 035,5	95 334,9	N/A	N/A
Saldo s EU (mil. EUR)	78 611,1	57 274,8	16 360,3	N/A	N/A

Zdroj: Evropská komise

Obchodní vztahy s ČR

Rusko je, společně se Spojenými státy, nejvýznamnějším obchodním partnerem ČR mimo Evropskou unii. ČR vyváží do RF především stroje a průmyslová zařízení, z Ruska nakupujeme především ropu, zemní plyn, kovy a chemické produkty. V posledních letech roste důležitost podnikání v Rusku prostřednictvím místních investic českých firem. Ruská vláda totiž všemožně ztěžuje dovozy zboží ze zahraničí a požaduje po cizích firmách tzv. lokalizaci, tedy přenos částí nebo i celé výroby do Ruska. Roste i tlak na přenos vývoje výrobků - např. IT produkty domácí proveniencí jsou zvýhodňovány při státních tendrech a zaváděny do podniků a bank se státní majetkovou účastí.

Obchodní výměna s ČR:

	2018	2019	2020	2021	2022
Export z ČR (mld. CZK)	89,7	98,8	98,9	N/A	N/A
Import do ČR (mld. CZK)	127,7	115,1	67,4	N/A	N/A
Saldo s ČR (mld. CZK)	38,0	16,3	-31,5	N/A	N/A

Zdroj: ČSÚ

3.2 FTA a smlouvy

Smlouvy s EU

Evropská unie a Rusko uzavřely v roce 1997 dohodu Partnership and Cooperation Agreement (PCA). Do roku 2014 se většina vzájemné spolupráce odehrávala na základě této dohody. Po okupaci Krymu ze strany Ruska v roce 2014 ale naprostá většina vzájemné spolupráce na základě této dohody skončila nebo byla ze strany EU pozastavena. Častěji než s jinými obchodními partnery se EU s Ruskem setkává ve

WTO při řešení sporů a obvinění z nepovolené státní podpory nebo nepodloženému omezení vývozu výrobků z EU do Ruska. Takové spory se řešily a řeší v oblasti příliš vysokých dovozních cel, zákaz dovozu vepřového masa z EU nebo u osobních automobilů. Rusko na druhou stranu rozporuje třetí energetický balíček EU nebo zavedení antidumpingových cel na dovoz z ruské oceli válcované za studena. V letech 2014 a 2017 Rusko také zavedlo embargo na dovoz mnoha zemědělských a potravinových výrobků ze zemí EU.

Smlouvy s ČR

V hospodářsko-obchodní oblasti jsou nejvýznamnějšími uzavřenými dohodami

- dohoda o zamezení dvojího zdanění
- dohoda o vzájemné ochraně a podpoře investic.

Smlouva mezi vládou ČR a vládou RF o zamezení dvojího zdanění a zabránění daňovému úniku v oboru daní z příjmu a z majetku je v platnosti od roku 1995 (Praha, 17.11. 1995) a Dohoda mezi ČR a RF o podpoře a vzájemné ochraně investic od roku 1994 (Moskva, 5.4.1994).

Obchodně-ekonomický dialog mezi ČR a RF probíhá na základě mezivládní dohody o hospodářské a ekonomické spolupráci formou zasedání česko-ruské mezivládní komise pro obchodní, hospodářskou a vědecko-technickou spolupráci. Poslední zasedání se konalo v březnu 2019 v Praze.

3.3 Rozvojová spolupráce

Mezi ČR a RF žádná forma rozvojové spolupráce neprobíhá. Ruská federace poskytuje především humanitární pomoc v případě přírodních katastrof.

V oblasti rozvojové pomoci je země na začátku procesu tvorby systému rozvojové spolupráce, který je významně ovlivněn ruskou zahraniční politikou.

3.4 Perspektivní obory (MOP)

Rusko je největší evropská (resp. euro-asijská) země a jako perspektivní obor by šlo označit daleko větší množství sektorů, než uvádíme níže. Jen díky velikosti populace (144 milionů) je místní trh perspektivní pro většinu firem, pro které je počet potenciálních spotřebitelů přímo úměrný velikosti poptávky (potraviny, pivo, automobily aj.). Rusko je však dodnes velice průmyslová země, surovinová základna z něj v mnoha případech dělá jednoho z největších světových producentů daného výrobku (petrochemie, minerály apod.). Námi definované perspektivní obory proto splňují minimálně jedno z těchto kritérií, dalším jsou priority ruské vlády, která se některé obory snaží státními investicemi znovu zatraktivnit.

► Dopravní průmysl a infrastruktura

Velké množství tramvají v ruských městech je československé výroby a potřebují, stejně jako trolejbusy a další prostředky městské hromadné dopravy (včetně potřebné infrastruktury, generální opravu nebo úplnou výměnu. Deset největších ruských měst, kromě Moskvy a Petrohradu, má projít kompletní obnovou tramvajového a trolejbusového parku - plánuje se nakoupit přes 6 tis. tramvají a 5 tis. trolejbusů. Do programu se mohou zapojit i velcí investoři, kteří by převzali dlouhodobé provozování veřejné dopravy v těchto městech, protože města jako Moskva preferují kontrakty na celou dobu životního cyklu tramvají, což může být i třicet let. Od roku 2021 by všechny železniční nákladní vozy, které budou procházet generální opravou, měly být vybaveny kazetovými ložisky namísto stávajících kuličkových. V zemi existující výrobci budou mít kapacitní problém uspokojit vládou vyžadovanou změnu, protože nový druh ložisek má dosud jen necelých deset procent z více než 1,15 mil. železničních vagonů v Rusku. V Rusku není ani dostatek servisních center, která by dokázala tyto výměny, jež podle odhadů mohou představovat investiční náklady kolem 100 mld. Kč, provádět.

► Vodohospodářský a odpadní průmysl

V Rusku probíhá klimatická změna 2,5× rychleji, než je světový průměr, z cílových 87 má jen 80 % obyvatel přístup ke kvalitní pitné vodě a 89 % použité vody se bez očištění pouští do řek. V situaci, kdy navíc lidé a firmy vytváří 55–60 mil. tun tvrdého odpadu bez třídění ročně, jsou celostátní projekty „Čistá voda“ a „Nakládání s pevnými odpady“ příležitostí, jak využít ruské potřeby v těchto oblastech. Regiony dostaly právo plánovat stavby vlastních spaloven tuhého odpadu, podle odhadů by se jich v Rusku mohlo postavit 25–30. Vláda chce, aby firmy i obyvatelé začali recyklovat odpady, cílem je recyklovat 36 % veškerého pevného odpadu. Plánuje se spuštění programu „Rozšířená zodpovědnost výrobce“, který přenesl zodpovědnost za druhotné využití výrobku a jeho obalu na výrobce. Naprostá většina průmyslových firem nemá v této oblasti zkušenosti a při spuštění vlastních kapacit na nakládání s odpady může poptávat konzultační a asistenční služby. Plány sice brzdi nedokončená reforma nakládání s odpadem a složité vztahy mezi národním Ruským ekologickým centrem a regionálními operátory a vládami, tíživost problému však pravděpodobně donutí ruskou vládu situaci řešit i za cenu masivních dotací.

► Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Ještě před pandemií COVID-19 spustilo Rusko dva národní programy - Zdravotnictví a Demografie, které jsou mezi třinácti prioritami ruské vlády (národní programy). Jejich cílem je zlepšit úroveň zdravotnictví a významně prodloužit věk dožití v Rusku. Prezident na konci loňského roku do programu Zdravotnictví nechal přidat cca 9 mld. USD nad rámec plánovaných výdajů, především na obnovu tzv. první linie, tedy sítě poliklinik, první pomoci a regionálních lékařských center, které jsou ve špatném stavu a kam se pacienti obracejí s prvními příznaky zdravotních problémů. Kromě lékařského, především diagnostického, vybavení těchto objektů budou potřeba stavební a instalační práce, doplněné následnou údržbou instalovaných přístrojů neoperačního charakteru, a školení zdravotnického personálu. Ruské nemocnice poptávají kyslíkové přístroje a uzavírací ventily k lahvím pro zdravotní plyny. Ruské zdravotnictví poskytuje jen málo státem hrazených výkonů, a lidé proto investují do léků bez předpisu, potravinových doplňků a vitamínů, aby posílili svou imunitu. Rusko také patří mezi státy, které nejvíce tlačí na zahraniční výrobce, aby svoje patentované léky poskytovali za nízké ceny. Mnoho z nich proto raději z ruského trhu odešlo. I to je důvod, proč je v Rusku často výhodnější dodávat léky bez předpisu než dodávat patentované léky na předpis.

► Automobilový průmysl

Ruský trh vozidel je pátý největší v Evropě, dlouhodobý plán rozvoje ruského automobilového průmyslu do roku 2025 a Celková strategie pro rozvoj výrobního průmyslu v Rusku do roku 2035 počítají s trojnásobným zvýšením počtu vyráběných osobních automobilů. Za 15 let by tedy celkový počet osobních automobilů měl dosáhnout 4,22 mil. kusů ročně (v roce 2019 - 1,5 mil. kusů); nákladních automobilů - 191,46 tis. (v roce 2019 - 155,3 tis. kusů); autobusů - 31,66 tis. (v roce 2019 - 41,2 tis. kusů). Hlavním cílem je obnova vozového parku, výroba prvního ruského elektromobilu, vývoj technologií. I tady se příležitosti postupně koncentrují do investičních projektů a výroby, protože automobilový průmysl je v centru vládou prosazované tzv. politiky lokalizace a poskytování cílených investičních pobídek na projekty, které povedou k zahájení výroby v Rusku.

4 Kulturní a obchodní jednání

Podkapitoly:

- 4.1 Úvod
- 4.2 Oslovení
- 4.3 Obchodní schůzka
- 4.4 Komunikace
- 4.5 Doporučení
- 4.6 Státní svátky

4.1 Úvod

Pro jednání v Rusku je důležité mít na paměti, že ač se naše cesty do roku 1989 ubíraly stejným směrem, za posledních třicet let se mnohé změnilo a v některých oblastech jsou Česko a Rusko ve velkém protikladu (rozvoj tržní ekonomiky, privatizace, vstup do EU, podpora obnovitelných zdrojů energie, zaměření na SMEs, inovace aj.). Kontakty s ruskými partnery proto někdy bývají kombinací obou přístupů - zdůrazňování porozumění a slovanské vzájemnosti u starší generace a tvrdá byznysová jednání bez sentimentu u generace mladší. Také je dobré vědět, že mnoho Rusů Českou republiku navštívilo opakovaně a i když samozřejmě o ní mnoho věcí neví, velice často mají solidní přehled a není tedy třeba ztrácet čas vysvětlováním jak věci u nás fungují. Obecně se dá říct, že Rusové mají lepší přehled o České republice než Češi o Rusku.

4.2 Oslovení

I když mluvíte rusky, doporučujeme se obracet na místního prověřeného a důvěryhodného zástupce. Jejich propojení se zákazníky má často i jiné než čisté obchodní pozadí a jako cizinci byste do toho systému vazeb pronikali jen těžce.

Klub českých podnikatelů organizuje prezentace českých i ruských firem a regionů ČR i RF, umožňující českým podnikatelům získat aktuální informace o podnikatelském prostředí a investičních plánech v jednotlivých regionech včetně navázání přímých pracovních kontaktů se zástupci exekutivy a podnikatelských kruhů těchto regionů. V ojedinělých případech je možné takovou prezentaci udělat na velvyslanectví, jedná se ale o výjimečné události.

Agentura na podporu exportu CzechTrade poskytuje na základě konkrétních požadavků firem asistenční služby, konzultace v oblasti podnikání a založení firmy, případně provádějí marketingový průzkum trhu. Dále mohou vyhledat vhodné obchodní partnery a případně ověřit jejich zájem o nabízený produkt. CzechTrade se dále mimo jiné zaměřuje na ekonomickou prezentaci se státní podporou na vybraných výstavních akcích nezařazených do kategorie oficiálních účastí.

MZV ČR v roce 2015 také zprovoznilo Klientské centrum pro export a připravilo katalog exportních služeb, které poskytuje českým společnostem ve všech teritoriích působnosti českých zastupitelských úřadů. Jednotlivé české společnosti se tak mohou obracet na velvyslanectví s dotazy týkajícími se například vstupní exportní konzultace a přípravy jednání v dané zemi, vyhodnocení aktuální ekonomické situace v daném teritoriu, či pomoci při zprostředkování kontaktů či získání informací od místních státních či regionálních úřadů a institucí a asistence při jednání s nimi.

4.3 Obchodní schůzka

Obchod v Rusku je postaven do značné míry na osobních vztazích, proto je velmi důležitý osobní kontakt s potenciálními partnery, který je vždy dobré navázat a udržovat s nejvyššími představiteli dané společnosti. V ruských firmách i státních institucích totiž převládá direktivní styl řízení.

Kultura obchodního jednání, zejména v regionech, je stále smíšením rusko-byrokratického přístupu a v některých lokalitách dokonce muslimsko-orientálního přístupu. Jednání, jež bývá často komplikováno různými požadavky a omezeními (není třeba chápat tato omezení jako neochotu

ruského partnera jednat), probíhá obvykle složitě, vyzaduje trpělivost a cílevědomost.

Za málo pravděpodobnou lze považovat možnost uzavření dohody hned při prvním jednání. U nově nastupující generace obchodníků lze spatřovat daleko větší pragmatismus, což se projevuje i ve způsobu vedení obchodního jednání.

Vedoucí delegace z ruské strany disponuje vysokou formální autoritou. Členové doprovodu šéfa ruské strany se do diskuse zapojují většinou jen na jeho přímou výzvu. Z tohoto důvodu není příliš vhodné se obracet přímo na podřízené. Respektování hierarchie ruských protějšků přispívá do značné míry ke zdárnému průběhu jednání. Složení delegace se obvykle řídí principem parity (rovnosti) počtu členů delegací. Ten je třeba předem dohodnout. Neexistují žádná omezení týkající se genderu a věku, nicméně nebude zcela vhodné, pokud budou účastníky jedné strany zástupci starší generace, a na straně druhé pouze mladí lidé. Vzhledem k tomu, že Rusové mají v týmu jasnou hierarchii, měli by dát i zahraniční partneři jasně na srozuměnou, kdo je vedoucím v jejich týmu.

Při obchodních schůzkách se nedoporučuje vyvíjet nátlak na partnera, ale ponechat mu čas. Dohody bývají zachyceny písemně, ústní ujednání nemají stejnou váhu. Projevy nesouhlasu se zpravidla vyjadřují přímo s patřičným vysvětlením, resp. omluvou. Během jednání je možné se setkat s hlasitým a emotivním vystoupením či dokonce pohrůžkami včetně arogance a tvrdých slov. Ruští partneři také s oblibou využívají tzv. taktiku „cukru a biče“, kdy jsou schopni se na jedné straně uchýlovat až k výhrůžkám (např. ukončení veškerých jednání) a na straně druhé mohou partnera zahrnout všemožnými sliby. Vždy je proto dobré soustředit se na garance takových slibů (kvality, ceny, času dodávky).

Vedení velkých korporací a firem hovoří dnes již plynně anglicky. Nicméně pokud je to možné, je s ruskými partnery vždy lepší hovořit v ruštině. Při komunikaci se státními orgány (mimo oddělení určená pro styk se zahraničím) a u menších a středních firem je ruština prakticky nezbytností.

K dobré praxi patří výměna dárků (především při prvním jednání s nejvyššími představiteli firem). Jejich hodnota a pečlivost výběru je v očích partnerů jistým důkazem snahy o hloubku vztahu. Dárek je třeba mít vždy připravený a rozhodně by to neměla být pouze firemní propisovací tužka či zapalovač.

V případě Ruska se projevují při obchodních jednáních určité teritoriální rozdíly, které vycházejí z rozdílného etnického původu. Kavkazské a jižní národy silně projevují lásku ke své kultuře a dokáží o ní hodně mluvit. Je u nich ještě silnější hierarchie než u Rusů a také výrazná úcta ke starším.

Obchodně lze v RF v zásadě jednat po celý rok, s výjimkou konce roku a první poloviny ledna, kdy Rusové slučují dovolenou se státními svátky. Koncem prosince je tedy třeba počítat s tím, že nejbližší obchodní jednání bude možné až ve druhé polovině ledna. Je též třeba počítat s útlumem všech aktivit v první dekádě května (od 1. do cca 10. května).

Verbální i neverbální komunikace

V Rusku (a v ruský mluvících zemích obecně) se k předemtné záležitosti přechází postupně a preferuje se „květnatý styl“ mluvy. Rusové (zvláště starší generace) mají rádi patos, jsou zpravidla velmi srdeční, zdvořilí (množství komplimentů), mají tendenci zveličovat, přikrášlovat, obdivovat, chválit. To ovšem vůbec neznamená, že musí dojít k pozitivnímu výsledku jednání. Podobné chování očekávají od partnera. Jednání s nimi proto trvá déle – rádi diskutují a polemizují, někdy se i rádi předvádějí. To však neplatí pro nejvyšší management velkých ruských firem, který naopak vyžaduje velmi věcný a konkrétní přístup při jednáních a stručný způsob vyjadřování.

Komunikace probíhá často během pracovních obědů nebo večeří. Ačkoliv stávající ruští byznysmeni již nepijí tolik vodky jako dříve, tento nápoj je stále součástí jejich kultury. Konzumace je doplňována množstvím přípitků (tzv. tosty), jež jsou málokdy stručné. Jde spíše o řečnická cvičení, která vedou k navození důvěry a navázání osobního kontaktu. Přípitky je třeba si dopředu připravit. Kromě obvyklých přípitků na úspěch zamýšleného obchodu je žádoucí vyzdvihnout osobní vlastnosti partnera a nezapomenout připít na zdraví přítomných dam. Nadstandardní slovanské vztahy jsou většinou myšleny dobře a netřeba se jim vyhýbat. Galantnost vůči přítomným ženám se projevuje nejenom v komplimentech při připítích, nýbrž i tím, že muži na jejich počest připíjí ve stoje.

Je třeba vždy mít na paměti, že vlastenectví a pocit národní hrdosti je důležitou součástí myšlení téměř každého Rusa. Je třeba zachovávat opatrnost, pokud se diskuse týká některých citlivých témat jako politika nebo historie.

Oslovování příjmením hlavně při jednání s cizincem je zcela na místě, nicméně Rusové dávají přednost oslovování jménem a otčestvom (jméno po otci), které považují za méně oficiální.

Poněkud benevolentnější vztah Rusů k času se projevuje nejen v osobní (ne)dochvilnosti, ale i v oficiálních situacích, jako je pracovní doba, úřední hodiny nebo třeba jízdni řád. Při obchodních jednáních není výjimkou určité zdržení. Častým důvodem bývají dopravní problémy, zejména ve velkých městech. Od evropských partnerů se však dochvilnost očekává. Při plánování termínu schůzky ve velkoměstech je proto nutné počítat s časovou rezervou.

Několik užitečných rad, které je dobré mít na paměti při jednání s ruskými partnery:

- Rusové preferují květnatý styl vyjadřování a jen pozvolný přechod k vlastnímu předmětu. Rádi zveličují, říkají komplimenty, diskutují a argumentují.
- Jsou pověstní jako zdatní vyjednavači.

- V roli kupujícího nejsou příliš ochotní k ústupkům.
- Využívají různé zpomalovací taktiky i taktiku omezené pravomoci.
- Vznášejí doplňující požadavky a pozměňující úpravy na poslední chvíli.
- Využívají tzv. taktiku „cukru a biče“, kdy jsou schopni se na jedné straně uchylovat až k výhrůžkám a na straně druhé mohou partnera zahrnout všemožnými sliby.
- Kompromis považují za slabost.
- Konfliktů se neobávají.
- Ve většině podniků převládá direktivní způsob řízení. Nejdůležitější osobou je tedy hlavní představený.
- Názor nadřízeného má mnohem větší váhu než pohled podřízeného.

4.4 Komunikace

Rusko je zemí dvou kontinentů, Evropy a Asie. V ruském přístupu k vyjednávání je něco z obou. Z Evropy praktičnost, zaměření na technickou stránku věci, z té asijské zase volnější nakládání s časem a respekt k hierarchii. Je běžné, že se partner na delší dobu odmlčí, aby se poté ozval a požadoval dodávku „ihned“.

Při jednání mimo evropskou část Ruska je dobré znát náboženství a etnikum partnera, nebývají však překážkou jednání. Místní obchodníci se často svěřují s tím, jaké mají známosti a vazby na důležité lidi pro jejich byznys. Často jde o klíčovou informaci, protože blízkost k důležitým lidem s pravomocemi rozhodovat může být rozhodující pro úspěch Vašeho jednání.

Při jednání je třeba být připravený na přeskokování mezi různými body, často bez dokončení rozjednaného tématu, které je náhle nahrazeno jiným, s původním občas málo souvisejícím. Běžná je vysoká formalita prvních styků, která postupně přechází do uvolněnější atmosféry. Tento proces může být našimi firmami někdy považován za zbytečně dlouhý, je však třeba vytrvat a netlačit ruského partnera do větší familiárnosti, než na jakou je momentálně připraven. Vizitky je vhodné mít v ruštině, především pokud to Vaše firma myslí s podnikáním v Rusku vážně. Dobré je také pořídit si telefon s ruským číslem - partnerům to přijde, že spojení s Vámi je proto jednodušší. Pokud partner na vizitce nemá uvedeno svoje mobilní číslo a během setkání jej na vizitku dopíše ručně, je to vyjádření důvěry, kterou si ve Vás ruský partner vybudoval.

Jednání vede služebně nejvýše postavený, jeho podřízení se ke slovu dostanou, jen pokud s tím vedoucí projeví souhlas nebo je k tomu sám vyzve. Ruští obchodníci se vyznačují ochotou riskovat a pouštět se do velkých věcí, bez přílišné pozornosti k detailu. Rusové mluví přímo k věci, nemají problém něco otevřeně kritizovat, často na naše zvyklosti až příliš tvrdě.

Je běžné, že po prvním, velice nadějném jednání, přestane komunikovat a reagovat na dotazy. Po delší odmlce se ozve a může se cítit dotčeně, že nejste připraveni se okamžitě věnovat jeho požadavku. Řešením je trpělivost a připravenost na takové flexibilní nakládání s časem.

Ruští obchodníci používají tvrdý vyjednávací styl, pro naše firmy občas na první dojem až příliš drsný. Je třeba se na toto připravit a dát najevo, že si za svým stojíte a dokážete partnerovi slušně ale důrazně odporovat. V Rusech tento přístup vyvolává respekt k partnerům, váží si těch, kdo s nimi při jednání bojuje.

Rusové rádi vidí, že se něco děje, je tedy dobré demonstrovat připravenost k rychlé reakci a flexibilitě. Rusové jednání zahajují chladně, často bez úsměvu, aby nevytvářeli dojem přátelskosti a blízkého vztahu s dodavatelem. Při dalším jednání se často dokáží dostat k vyjádření velkých emocí, není výjimkou křik a nátlak s hrozbou neuzavření obchodu. Je důležité zachovat klid, někteří Rusové tento emoční tlak někdy vyvíjejí záměrně, aby viděli Vaši reakci a lépe Vás poznali.

Nejčastěji se v Rusku používá oslovení pán/paní (foneticky ‚gaspadin / gaspaža‘). Lidi středního a vyššího věku a ve vyšším postavení je zvykem oslovovat křestním jménem a jménem po otci, při tom jim vykat (‚Ivan Petrovič, Vy...‘). Mladší generace nemá většinou problém velice rychle přejít na oslovování křestním jménem a tykání. Rusové u lidí ze střední a východní Evropy prakticky vždy očekávají, že budou mluvit rusky. Pokud rusky nehovoříte, je dobré si vzít česko-ruského tlumočnicka, bez zapojení angličtiny.

Je rozšířeným omylem, že v Rusku se bez alkoholu nelze obejít, za posledních deset let poklesla spotřeba alkoholu na hlavu o polovinu. Při jednáních v restauracích se ale kromě piva k jídlu běžně konzumuje i tvrdý alkohol. Při jednání ve firmě je možné úspěšné jednání na konci zapít, pokud to partner navrhne.

V komunikaci s Rusy existuje několik citlivých témat. Není dobré připomínat, že po osvobození Rudou armádou ve 2. světové válce do mnoha zemí Evropy přišel komunismus, který má většina lidí spojený se Sovětským svazem. Také se nedoporučuje otvírat mezinárodní vztahy Ruska a zbytku světa, existuje riziko, že nebudete mít k dispozici aktuální údaje. Osoba prezidenta Putina je také citlivé téma, protože i přes některou domácí kritiku, kterou vůči němu někteří Rusové vyjadřují, je to nepochybně klíčový lídr současného Ruska. Citlivá je také otázka armády - pro mnoho Rusů představuje její síla a technické vybavení zdroj národní hrdosti.

Nedůvěra je jedním z hlavních rysů ruského charakteru, což se často stává důvodem zdlouhavého vyřizování úředních nebo jiných oficiálních záležitostí.

Rusové v obchodní korespondenci používají poměrně dlouhý, suchý a formální text, často i tam kdy lze myšlenku vyjádřit stručně a jasně.

Jednání nejčastěji vede ředitel nebo někdo jím pověřený a s ním zástupci pro jednotlivé projednávané oblasti, kteří se vyjadřují pouze k nim. Hodí se ukázat partnerům fungování firmy v Česku, aby se ujistili o Vaší serióznosti.

4.5 Doporučení

- 1 Mějte na paměti, že Rusové mají jiné vnímání času a prostoru - včera bylo pozdě ale do zítřka je času dost má v některých případech svou logiku.
- 1 Nebojte se říct Ne - respekt se získává přímým pohledem, pevným stiskem ruky a schopností říct že s něčím nesouhlasíte.
- 1 Někdy se nedozvíte všechno - Rusové občas neradi vyjadřují svoje myšlenky a názory, část lidí není zvyklá projevovat svůj názor.
- 1 Jednání jsou emoce - buďte připraveni že běžná konverzace se během sekundy může změnit ve vášnivou hádku nebo přejít v objímání a veselí.
- 1 Nedělejte se lepšími - mnozí Rusové sami vědí co je u nich špatné a nepotřebují cizince aby na to upozorňovali a z jejich pohledu sypali sůl do ran.
- 1 Přemýšlejte o vlastní ruské firmě - mnoho věcí se může usnadnit když budete v Rusku vystupovat jako ruská firma s českým kapitálem než pouze dovozce zboží z ČR.
- 1 Pro Rusy jste Češi, ne Evropani - naprostá většina Rusů nezná detaily fungování EU a zahraniční vztahy vidí pouze přes vztahy mezi státy a národy.

4.6 Státní svátky

V případě, že datum státního svátku připadne na víkend, bývá pracovní volno přesunuto na pátek nebo pondělí. Pokud státní svátek připadá např. na úterý, bývá stanoveno volno i na pondělí, ale tento den se musí nahradit např. následující pracovní sobotou. Tyto přesuny volných dní vždy ruská vláda vyhlašuje na celý rok dopředu. Obecně je potřeba počítat s tím, že od konce prosince do první poloviny ledna a první dva týdny v květnu, kdy probíhají tzv. „Majské prázdniky“ jsou pracovní a obchodní aktivity utlumeny z důvodu svátků a čerpání dovolených.

Konkrétní data svátků spojených s pracovním volnem jsou

- oslavy Nového roku (1. – 6. ledna)
- pravoslavné Vánoce (7. ledna)
- Den obránce vlasti neboli Den mužů (23. února)
- Mezinárodní den žen (8. března)
- Svátek práce/jara (1. května)
- Den vítězství (9. května)
- Den Ruska (12. června)
- Den národní jednoty (4. listopadu).

Pro věřící jsou významné pravoslavné velikonoce neboli „Pascha“, které jsou pohyblivé a připadají na neděli. V Rusku jsou velmi populární tzv. profesionální svátky jako např. Den pracovníků v zemědělství, Den stavitelů, Den celníků, Den diplomatů atp.

5 Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Podkapitoly:

- 5.1 Vstup na trh
- 5.2 Formy a podmínky působení na trhu
- 5.3 Marketing a komunikace
- 5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 5.5 Trh veřejných zakázek
- 5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů
- 5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria
- 5.8 Zaměstnávání občanů z ČR
- 5.9 Veletrhy a akce

5.1 Vstup na trh

Základní zákon, který reguluje podnikání na území Ruské federace, je norma s trochu zavádějícím názvem "O rozvoji malého a středního podnikání z roku 2007 (FZ-209). Od té doby byla mnohokrát novelizována, proto se podnikatelé musejí ujistit, že pro své potřeby pracují se skutečně aktuální verzí zákona. Ruská legislativa je velice nepřehledná a složitá. Mnoho ministerstev realizuje sektorové nebo regionální politiky rozvoje, které vychází ze speciálních, pro konkrétní účely přijatých norem. Důležité jsou především ty zákony, které usilují o podporu některého z ekonomicky nebo klimaticky znevýhodněných regionů. Nejčastěji se tak děje zvýšením přidělovaných dotací nebo naopak úlevou od placení některých poplatků a daní. Daně se např. stále mění pro firmy, dobývající nerostné suroviny v klimaticky těžkých oblastech, mezi sektory se zvýšenými tarify lze zmínit např. metalurgii, pěstování obilí a výrobu motorového benzínu. V těchto oborech vláda usiluje o zatraktivnění domácího trhu, protože při současné konjunktře se mnoha výrobcům vyplatí své zboží vyvážet na úkor zásobování domácího trhu. Sledování těchto změn je jednou z hlavních výzev pro zahraniční podnikatele např. z EU, zvyklé na větší stabilitu a méně časté legislativní změny.

Při dovozu zboží do Ruska z České republiky je základní normou pro proclení zboží zákon "O regulaci cel v Ruské federaci a změnách v jednotlivých zákonných aktech Ruské federace" z roku 2018. Tento zákon reagoval na nový celní sazebník Euroasijského ekonomického svazu (EAES) z 1. ledna 2018. Rusko je členem této unie společně s Běloruskem, Arménií, Kazachstánem a Kyrgyzstánem. Podobně jako v Evropské unii dochází i zde k postupné harmonizaci obchodních pravidel a technických norem. Členské země EAES si poskytují některé výhody, které jsou nedostupné firmám z nečlenských zemí. Za pravděpodobně nejdůležitější je možné považovat možnost účastnit se veřejných tendrů v Rusku, což často není zahraničním firmám umožněno nebo jsou, oproti firmám z EAES, znevýhodněny. Z pohledu českých firem je to relevantní především v případě Běloruska, kde čeští investoři vlastní několik výrobních podniků. Tyto firmy se totiž mohou ruských veřejných tendrů účastnit za stejných podmínek jako domácí ruské firmy.

Nejobvyklejší způsob vstupu na ruský trh je vyhledání zájemce o zboží či služby, resp. zájemce o zastupování, distribuci (výhradní / nevýhradní), obecně o spolupráci, od které však ruský partner obvykle očekává jednostranné výhody. Místní trh se dá jen obtížně zpracovávat na dálku. Kvůli nutnosti poskytovat nezbytný rozsah služeb, které lze těžko zajistit ze zahraničí, je tudíž téměř nezbytné mít silnou vlastní (dceřinou společnost nebo reprezentaci), resp. zprostředkované zastoupení (ruská fyzická nebo právnická osoba), které plnohodnotně prosazuje firmu na trhu a jedná aktivně dle požadavků trhu a aktuální situace.

Distribuční síť v RF se zásadně neliší od evropských zvyklostí. Na ruském trhu fungují velká distribuční centra, sítě velkoobchodů, supermarketů apod.

V mnoha sektorech, např. ve strojírenství, se obchody realizují často na základě tradičních a osobních vazeb. Hodně zástupců českých firem pracuje s klienty z dob svého předchozího působení (náhradní díly k již dříve prodaným strojům a nové kontrakty získané na základě dobrých zkušeností s českým zbožím). Přesto je nutno počítat s velkou konkurencí, zejména ze strany čínského a německého strojírenského průmyslu.

Pandemie koronaviru a velikost země dělají z Ruska jeden z nejrychleji rostoucích trhů pro online prodej zboží. Největší ruský e-shop je Wildberries, další je třeba Ozon nebo Beru. Vznikají i specializované firmy, které výrobcům pomáhají s tvorbou a realizací online obchodní strategie. Nejznámější firmou s tímto zaměřením je Upmarket (<https://www.upmarket.cc>).

K prosazování českého zboží v ruských regionech pomáhají mj. proexportní akce MZV ČR, MPO ČR, MZe ČR a MMR ČR nebo Hospodářské komory ČR a agentury CzechTrade. Podnikatelské mise do ruských regionů pořádané Velvyslanectvím ČR v Moskvě nebo generálními konzuláty v Petrohradě a Jekatěrinburgu mají své nezastupitelné místo při rozvíjení regionální spolupráce, tj. při „otevírání dveří“ českým výrobcům a exportérům. Funguje také Komora SNS.

Tam kde je to možné a ekonomicky výhodné, se doporučuje zvážit přenesení výroby nebo alespoň její části do Ruska.

Některá odvětví do velké míry kontrolují příslušníci jedné z národností Ruské federace. V takovém případě je záhodno věnovat čas na pochopení hierarchie této komunity.

MZV ČR zprovoznilo Klientské centrum pro export a připravilo katalog exportních služeb, které poskytuje českým společnostem ve všech teritoriích působnosti českých zastupitelských úřadů.

5.2 Formy a podmínky působení na trhu

Zahraniční firma může v RF podnikat prostřednictvím účasti v ruské právnické osobě jako - společnost s ručením omezeným (OOO – obščestvo s ograničennoj otvětsvěnnostju) - uzavřená akciová společnost (ZAO – zakrytoje akcioněrnoje obščestvo) - otevřená akciová společnost (OAO – otkrytoje akcioněrnoje obščestvo)

nebo jako pobočka „filial“ (branch, subsidiary office) či zastoupení firmy „představitelstvo“ (representative office). Zahraniční investor, fyzická osoba, může rovněž podnikat jako živnostník.

Při založení firmy v RF může být vhodné využít služeb právních kanceláří (v Moskvě působí i pobočky českých právních kanceláří, které se mimo jiné specializují i na tuto problematiku). Od 1. 1. 2015 přešla pravomoc akreditovat pobočky a reprezentační kanceláře, jakož i pravomoc vést jejich rejstřík z Obchodní a průmyslové komory RF, resp. ze Státní registrační komory při Ministerstvu spravedlnosti RF, na Federální daňovou službu. Příslušný k výkonu této pravomoci je určen 47. inspektorát Federální daňové služby (daňový inspektorát) na adrese Dolgorukovaja 33, budova 1. Tyto služby jsou zpoplatněny, v květnu 2020 tato služba stála 120 tisíc rublů.

V jednotném státním registru daňových poplatníků, který je zveřejněn na internetových stránkách Federální daňové služby (www.nalog.ru) je možné vyhledávat podle názvu firmy nebo podle registračního čísla. Ve srovnání s internetovou verzí českého rejstříku jsou však tyto informace velmi omezené.

Mimořádné podmínky a pomoc při zakládání zastoupení českých firem v Moskvě poskytují Český dům Moskva, který může poskytnout nejen kanceláře, ale i byty pro začínající obchodní zástupce a je připraven pomoci s vyřízením potřebné administrativy.

České firmy s evropským nebo i globálním působišťem stále častěji zpracovávají Rusko ne jako samostatný trh, ale jako součást většího regionu, např. EMEA. Někdy Moskva slouží jako hub pro realizaci obchodů i v jiných zemích. V takovém případě upozorňujeme na nutnost pečlivého účetního, daňového i personálního plánování, protože ruské zákony nejsou příliš benevolentní co do převodu peněz a lidí mezi různými jurisdikcemi. Vedoucí pracovníci českých firem by měli být vybaveni tzv. statutem vysoce-kvalifikovaného specialisty, což jim usnadní jednání s ruskými úřady.

5.3 Marketing a komunikace

Náklady na reklamu v ruských hromadných sdělovacích prostředcích (HSP) jsou vysoké, proto české firmy tento způsob propagace příliš nevyužívají. Z mála TV reklam na české produkty lze zahlédnout automobily Škoda, v Rusku vyráběné potraviny Hamé, finanční služby Home Credit a některá piva. Vzhledem k převažujícímu profilu českých obchodních zastoupení (převážně dodavatelé výrobků strojírenského a jiných průmyslů) je to i logické. Některé firmy využívají služeb odborných periodik, která jsou zaměřena na konkrétní segment trhu a umožňují oslovit konkrétní skupinu potenciálních zákazníků v oboru. Je možné samostatně nebo s pomocí specializovaných soukromých nebo státních organizací uspořádat vlastní prezentace.

Na významu nabývá reklama prostřednictvím internetu, nicméně efektivní reklamou stále zůstává účast českých firem na specializovaných mezinárodních a regionálních výstavách i veletrzích. Místní výstavy a veletrhy pořádané s mezinárodní účastí dosáhly v posledních letech poměrně vysoké úrovně. Na renomovaných výstavních akcích lze vidět nejnovější výrobky a technologie firem z celého světa. Je však žádoucí akceptovat místní zvyklosti, čímž je míněna zejména komunikace s potenciálními místními zákazníky v ruském jazyce. Katalogy a další propagační materiály by měly být rovněž v ruštině.

Účasti firem na výstavách či veletrzích v rámci tzv. oficiálních účastí ČR (akce s podporou Ministerstva průmyslu a obchodu ČR a některých

dalších ministerstev, kdy je zúčastněným firmám poskytován příspěvek na výstavní plochu) nebo Společné účasti na Specializovaných výstavách a veletrzích v zahraničí – SVV (osobní účast firem na zahraničních veletrzích s využitím finanční podpory z evropských strukturálních fondů) jsou jednou z forem státní podpory exportu. Přehled těchto marketingových akcí na příslušný rok je publikován na internetových stránkách příslušných ministerstev a vládní agentury CzechTrade.

České firmy, které mají zájem o provedení individuálních nebo skupinových prezentací nebo průzkumu trhu na území RF, se mohou obrátit se svými požadavky na CzechTrade, případně na některou z mnoha soukromých marketingových a poradenských agentur realizujících projekty na zakázku dle přání zákazníka.

Více než v ČR funguje v Rusku marketing prostřednictvím sociálních sítí (YouTube, Instagram, Facebook) a je zde daleko více tzv. influencerů, ovšem značně rozličné kvality (těch reálných se znalostí věci i rádo by influencerů a dočasných hvězdiček). Pro zboží typu B2C lze doporučit zvážit i tento typ marketingové komunikace, velikost země a levnost mobilních dat z něj dělají cenově dostupný a efektivní nástroj marketingový kanál.

Humor se doporučuje používat spíše v menších dávkách. Navíc je ruské vnímání humoru jiné než české, s daleko menší citlivostí k jazykovým a kulturním nuancím (používání hlášek aj.). V marketingu proto používejte výhradně ruský humor, vycházející od ruských tvůrců reklamního sdělení.

5.4 Problematika ochrany duševního vlastnictví

V Ruské federaci je zřízena Federální služba duševního vlastnictví, patentů a ochranných známek, oficiální zkratka „Rospatent“ (www.fips.ru), která je podřízena Ministerstvu školství a vědy RF. Rospatent provádí kontrolu a dohled ve sféře právní ochrany a využívání objektů duševního vlastnictví, patentů a obchodních značek a výsledků duševní činnosti, které se stanou předmětem ekonomického a občansko-právního oběhu. Rospatent je zastoupen ve Světové organizaci duševního vlastnictví (www.wipo.org). Dne 1. ledna 2008 nabyla účinnosti 4. část ruského občanského zákoníku, týkající se zejména práv duševního vlastnictví. Do ruského právního řádu se tak poprvé dostal zákon, který uceleně stanoví podmínky ochrany práv duševního vlastnictví a sankce za jejich porušení.

Zákon zavedl také státní akreditaci institucí zabývajících se ochranou práv duševního vlastnictví. Ruská federace formálně uznává všechny hlavní mezinárodní dohody a úmluvy o ochraně duševního vlastnictví, v praxi se však často setkáváme s jejich porušováním. Jde např. o autorská práva k audio a video nosičům, oděvům apod. Místní úřady s tímto jevem bojují se střídatými úspěchy. Rusko se také snaží získat přístup k moderním technologiím, a to zejména ve strategických oblastech jako je energetika, zbrojní průmysl, IT a telekomunikace apod. Získávání těchto technologií nemusí probíhat vždy legální cestou. Zahraniční společnosti musejí také počítat s horší vymahatelností práva, zvláště v případech, kdy se dostanou do sporu s ruskou státní institucí či korporací. Americký úřad obchodního USTR ve své pravidelné zprávě Special 301 upozorňuje na problémy s online pirátstvím, velkým podílem padělaného zboží na ruském trhu původem z Číny a porušování práv duševního vlastnictví natáčením filmových a divadelních představení na videokamery a jejich následné publikování na neautorizovaných serverech.

5.5 Trh veřejných zakázek

Zadávání zakázek financovaných z veřejných prostředků je v Rusku regulováno dvěma zákony, především zákonem č. 44, ze dne 1. 1. 2014, „O kontraktním systému ve sféře státních zakázek zboží, prací a služeb pro zabezpečení státních a municipálních potřeb“, a dále zákonem č. 223 „O nákupu zboží, prací a služeb určitými druhy právnických osob“ ze dne 18. 7. 2011.“

Sféra veřejných zakázek a zakázek pro státní podniky v Rusku v současné době v souvislosti se zvyšující se podporou domácích výrobců, politikou tzv. náhrady dovozu a racionalizace rozpočtových zdrojů podléhá postupným legislativním změnám a úpravám. Zahraničním firmám se tak dále komplikují možnosti působení na ruském trhu. Nicméně i přes evidentní směr podpory domácímu průmyslu Rusko bude i nadále ke svému rozvoji potřebovat zahraniční technologie.

Oblast veřejných zakázek je upravena federálním zákonem č. 44-FZ („Zákon o kontraktním systému v oblasti veřejných zakázek“) ze dne 5. 4. 2013. Dne 31. 1. 2015 vláda RF přijala usnesení č. 84 týkající se opatření, resp. pravidel v oblasti další podpory tuzemských výrobců, tj. de facto zákazu dovozu vybraných položek strojírenské produkce. Toto opatření navázalo na již dříve přijaté usnesení č. 656 ze dne 14. 7. 2014. Vládním usnesením č. 102 z 30. 11. 2015 se zavedly omezení týkající se farmaceutické a zdravotnické produkce, změny k federálnímu zákonu č. 188/2015 zahrnující softwarovou produkci a usnesení č. 832 z 22. 8. 2016 se týká vybraných potravinářských výrobků.

Celkově je v režimu veřejných zakázek zahrnuta řada položek strojírenského zboží, které může být dodáváno pouze domácími firmami. Jedná se například o dopravní prostředky pro veřejné účely a stavební, těžební a komunální techniku (autobusy, trolejbusy, nákladní a osobní automobily, dopravní prostředky pro komunální účely, tramvajové vagóny, přívěsy, kontejnery apod.). Příslušné dokumenty s přesným

výčtem položek lze nalézt na webových stránkách ruské vlády (www.government.ru).

Podle vyjádření ruské strany jsou v seznamech uvedeny takové položky zboží, kde existují ruské analogy či minimálně jejich vzorky. Opatření se netýká produkce z členských zemí Eurasijské hospodářské unie (Rusko, Bělorusko, Kazachstán, Arménie, Kyrgyzstán). V praxi to znamená, že dodávky uvedeného zboží z jiných zemí nejsou v oblasti veřejných zakázek aktuálně možné. Kromě toho se na řadu dalších položek (cca 250 druhů zboží) může vztahovat preference až do 15 % ceny.

Zákon č. 44 kromě jiného rozšířil možnosti výběru dodavatele, upravil pravidla plánování, auditu, monitoringu a smluvních závazků. V souladu se zákonem byla zavedena elektronická forma podpisu a elektronická forma aukcí. Podle zákona č. 44 jsou možné následující formy výběru dodavatele ve sféře státních zakázek:

- Nekonkurenceschopné, resp. zakázky předem zadané jedinému účastníku. Jejich maximální hodnota je 600 tisíc rublů.
- Konkurenceschopné, jež jsou realizovány prostřednictvím několika druhů konkursů (tendrů). V praxi se jedná o otevřené konkursy, tendry s omezenou účastí, uzavřené konkursy, tzv. dvouetapové konkursy, elektronické aukce a uzavřené aukce, nabídková a koteční řízení. Probíhající změny a korekce týkající se zákona č. 44 spočívají také například v možnosti vyžadovat od účastníků řízení za určitých podmínek lokalizování výroby aj.

Dne 10. 1. 2016 vstoupily v platnost nové úpravy týkající se federálního zákona o kontraktačním systému (federálního zákona č. 223-FZ „O nákupu zboží, prací a služeb určitými druhy právnických osob“ z 18. 7. 2011 doplněného federálním zákonem č. 249-FZ „O změnách ...“ z 13. 7. 2015).

Tímto byl ustaven koordinační mechanismus zadávání zakázek pro nahrazování dovozu na nákup dováženého zařízení, prací a služeb, prováděný v rámci investičních projektů s hodnotou nad 10 mld. rublů (cca 130 mil. USD) realizovaných státními firmami, resp. právníky osobami, kde má RF podíl na základním kapitálu více než 50 %, případně u investičních projektů, které jsou realizovány v rámci státní podpory.

Koordinace zadávání zakázek je prováděna prostřednictvím tzv. vládní komise pro nahrazování dovozu. Komise posuzuje možnosti náhrady dovážené produkce domácími výrobky, případně může organizovat složitější dovozní nákupy. V případě, že se daný druh výrobku nachází na seznamu, je příslušným projektům usnadněn přístup k vládním rozpočtovým prostředkům (pozn.: detailní informace k předemné zákonné úpravě včetně obou výše uvedených seznamů lze najít na webových stránkách Vlády RF, www.government.ru).

Návrhy aktuálních změn legislativních předpisů v uvedené oblasti je možno sledovat na portálu www.regulation.gov.ru. Příslušná aktuální usnesení vlády k dané problematice je možné monitorovat na webových stránkách ruské vlády: www.government.ru. Na federálním portále pro oblast veřejných zakázek - www.zakupki.gov.ru jsou soustředěny veškeré federální veřejné zakázky. Portál spravuje MER RF, nicméně kontrolní činnost (objednavatelů zakázek) zajišťuje Federální antimonopolní služba (FAS). Pro získání aktuálních informací na tomto portále je zapotřebí oficiální registrace. Internetové zdroje v RF nabízí kromě jiného také placené či částečně veřejné portály tendrů (např. www.rostender.ru, www.torgi.gov.ru, www.komtender.ru, www.bicotender.ru). Pro oblast vypisování tendrů přímo jednotlivými regiony RF je také užitečný portál www.regions.ru

Pravidlo "třetí zbytečný"

Od května 2020 platí nařízení vlády č. 617, podle kterého se v případě, že se do tendru přihlásí nejméně dva dodavatelé ze zemí EAEU, zahraniční nabízející z tendru automaticky vylučuje. Na seznamu takto dotčených položek je 617 především průmyslových druhů zboží. Pokud se na území EAEU poptávané zboží nevyrábí, je možné od tohoto požadavku ustoupit.

5.6 Platební podmínky, platební morálka a řešení obchodních sporů

Platební styk probíhá v zásadě ve stejných intencích jako v Evropě. Specifikem spojeným s vývojem ruské ekonomiky je ale časté kolísání kurzu místní národní měny – rublu. Proto je dobré se proti těmto výkyvům zajistit, ať již standardními bankovními nástroji, anebo obchodováním přímo v zahraniční měně. To však nese určitá rizika, a to případnou platební neschopnost partnera při poklesu rublu anebo také snížení konkurenceschopnosti české produkce oproti jiným výrobkům např. z Turecka, Číny apod. Ruské firmy musí při platbě do zahraničí předkládat bance smlouvu se zahraničním dodavatelem, často i úředně ověřenou.

Nabídka financování a úvěrů je pro ruské SMEs daleko omezenější než pro velké nebo státem kontrolované firmy. Při jednání s SMEs je proto nutná důkladná проверка platební schopnosti partnera nebo zajištění dodavatelského úvěru.

Pandemie zhoršila ekonomickou situaci mnoha Rusů, na což reagovaly některé maloobchodní řetězce rozhodnutím o zmrazení cen minimálně do konce roku 2020. A to i v případech, kdy jde o dovozové zboží a cena je tak odvislá od kurzu rublu, který postupně klesá. Běžnou praxí je platba do 60 dní (v případě maloobchodních řetězců). Pro zjednodušení platebního styku si některé zahraniční firmy v Rusku zřizují vlastní firemní pobočky, které inkasují peníze v rublech a po konverzi je převádí do sídla mateřské firmy. Toto řešení je však třeba pečlivě zvážit, protože v takovém případě firma podléhá kontrole ruských daňových úřadů, která je někdy nadměrně byrokratická.

5.7 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria

Doklady

Při cestě do Ruské federace musí mít cestující u sebe:

- 1) cestovní pas nebo jiný cestovní doklad
- 2) platné ruské vízum
- 3) finanční prostředky na celou dobu pobytu v RF nebo doklad prokazující zajištění nákladů spojených s pobytem v RF
- 4) doklad o cestovním zdravotním pojištění na území RF.

Víza

O ruské vízum mohou občané ČR požádat pouze na ruských velvyslanectvích a konzulátech, resp. ve vízových centrech. Vízum lze vyřídit i prostřednictvím některých CK v ČR. Pokud však cestující není členem zájezdu pořádaného takovou cestovní kancelář, obstarat si takto vízum se nedoporučuje. Zejména v případě, že bude občan ubytován v soukromí, vznikají problémy při registraci, neboť jako přijímající strana je pak ve vízu uveden jiný subjekt, než jak je to ve skutečnosti. Získat ruské vízum až na hraničním přechodu není možné.

K žádosti o vízum se přikládá voucher ruské cestovní kanceláře anebo pozvání k návštěvě RF ověřené Hlavní správou pro otázky migrace Ministerstva vnitra Ruské federace (dále „migrační služba“) anebo Ministerstvem zahraničních věcí RF. K žádosti o udělení víza RF se dále předkládá fotografie, cestovní pas nebo jiný cestovní doklad a cestovní zdravotní pojištění na celou dobu pobytu na území RF. Cestovní doklad musí být platný minimálně 6 měsíců po ukončení pobytu v RF (pokud se jedná o žádost o udělení krátkodobého víza).

Cena turistického víza s platností do 30 dnů je 1 020,- Kč při standardní lhůtě v vyřízení (8 – 10 dní), resp. 2 030,- Kč u expresních víz (vyřízení víza do 3 dní), a je navýšená o poplatek vízovému centru ve výši 700,- Kč (listopad 2020). S detailními informacemi o jednotlivých typech víz a případnými aktuálními/dočasnými změnami ve vízové agendě, je možné se seznámit na stránkách ruského konzulátu v Praze: https://czech.mid.ru/cs_CZ/pokyny-pro-vyizeni-viz.

Vízum má podobu štítku, který se vlepuje do pasu. Při vstupní pasové kontrole cestující obdrží do pasu razítko, na kterém je uvedeno datum příjezdu, aby bylo možné určit přesný počet dní pobytu v RF. Počet dní nesmí návštěvník RF v žádném případě překročit. Obdrží také tzv. migrační kartu, kterou je nutné mít u sebe po celou dobu pobytu a při vycestování z území RF. Bez migrační karty není např. možné se zaregistrovat v hotelu. V případě ztráty migrační karty vystaví bezplatně její duplikát místní úřad migrační služby.

Ten, kdo z území Ruské federace dále cestuje do některé ze zemí Společenství nezávislých států, musí být vybaven mnohonásobným vízem, bez něhož mu nebude umožněn návrat na území RF.

Přesné náležitosti podání žádosti o vízum sdělí zastupitelský úřad RF, který žádost o udělení víza vyřizuje.

V České republice je to:

Praha

Konzulární oddělení velvyslanectví RF, Korunovační 34, 160 00 Praha 6 – Bubeneč, tel.: +420 233 374 093, fax: + 420 233 371 492, e-mail: ruscoscz@mid.ru, www.czech.mid.ru. Úřední hodiny: po – pá, 09:00 – 12:00. Vízové centrum Spálená 14, 110 00 Praha 1, tel.: tel.: +420 228 880 691. Úřední hodiny pro podání žádostí: po - pá, 09:00 – 15:00, výdej hotových dokumentů: 15:00 – 17:00.

Brno

Generální konzulát RF, ul. Hlinky 142b, 603 00 Brno, tel.: +420 543 232 157, fax: +420 543 244 429, e-mail: consrusbrno@mid.ru, www.brno.mid.ru. Úřední hodiny: po, st, pá, 09:00 – 13:00. Vízové centrum Vídeňská 995/63. Úřední hodiny pro podání žádostí: 08:00 – 14:00, výdej hotových dokumentů: 14:00 – 16:00.

Karlovy Vary

Generální konzulát RF, ul. Petra Velikého 974/18, 360 01 Karlovy Vary, tel.: +420 353 221 325, fax: +420 353 226 261, e-mail: conskarlovyvary@mid.ru, www.karlovy-vary.mid.ru. Úřední hodiny: po, st, pá, 09:00 – 13:00. Vízové centrum T. G. Masaryka 899/18. Úřední hodiny pro podání žádostí: 8:00 – 14:00, výdej hotových dokumentů: 14:00 – 16:00.

O platnosti úředních hodin doporučujeme se ještě ujistit před cestou na některý z úřadů Ruské federace v ČR.

Elektronické vízum (e-vízum)

Pro návštěvu Kaliningradské oblasti a Leningradské oblasti včetně Petrohradu je možné od roku 2019 požádat o tzv. elektronické vízum (e-vízum). Jde o alternativu k papírovému vízu. O e-vízum je nutné požádat několik dní před příjezdem/přiletem do Ruska. E-vízum je možné získat prostřednictvím vízové agentury nebo elektronicky přímo na webové stránce Konzulárního oddělení Ministerstva zahraničí Ruské federace (<https://evisa.kdmid.ru/>). K žádosti o e-vízum se dokládá platný cestovní pas, digitální fotografie a zdravotní pojištění na celou dobu pobytu v Rusku. E-vízum umožňuje pohyb pouze ve dvou uvedených oblastech. To se týká i přestupu na letišti, kdy např. při cestě do Petrohradu je nutné přiletět přímým letem bez mezipřistání v Moskvě. Platnost e-víza je maximálně 8 dní a jeho držitel se tak nemusí v Rusku hlásit k pobytu (viz dále - ohlašovací povinnost).

Omezení vstupu

Do některých územních částí Ruské federace mohou cizinci vstupovat pouze na základě zvláštního povolení, o které je třeba zažádat u místně příslušné pobočky pohraniční služby.

Ohlašovací povinnost

Dne 15. 1. 2007 vstoupil v platnost zákon RF č. 109 o migrační databance cizinců a osob bez občanství v Ruské federaci, který stanoví povinnost ohlásit adresu místa pobytu na území RF. Povinnost hlásit adresu pobytu občana ČR v RF má přijímající strana. Občan ČR má povinnost mít u sebe nejpozději po uplynutí 7 pracovních dnů od příjezdu do místa ubytování doklad o tom, že adresu místa pobytu nahlásil. Adresa Pobočky migrační služby v Moskvě: ul. Pokrovka 42, Moskva (metro Kitaj gorod).

V praxi nyní existují 2 režimy krátkodobého pobytu v RF (na ruské vízum):

Pobyt v ubytovacím zařízení – hotel nebo jiná organizace poskytující ubytování. Ubytovacím zařízením se rozumí také Český dům při Velvyslanectví ČR v Moskvě. Každé ubytovací zařízení v RF je povinno zaregistrovat občana ČR, kterého ubytovalo, neohledně na délku jeho pobytu v RF nebo na délku jeho pobytu v tomto zařízení. Informaci o nástupu ubytování je ubytovací zařízení povinno předat místně příslušné pobočce migrační služby RF spolu s požadovanými doklady nejpozději do 24 hodin. Ukončení ubytování je ubytovací zařízení povinno ohlásit nejpozději do 12:00 hod následujícího dne.

Pobyt jinde než v ubytovacím zařízení – povinnost zaregistrovat pobyt občana ČR má v tomto případě tzv. přijímající strana. Tou může být jen fyzická osoba s právem trvalého pobytu na území RF anebo právnická osoba, u které občan ČR fakticky bydlí nebo u které pracuje.

Přijímající stranou nemůže být občan ČR, který v RF pobývá na vízum nebo na povolení k dlouhodobému pobytu. Přijímající strana je povinna zaregistrovat přicestování občana ČR, který u ní bydlí nebo pracuje, pouze v případě, že pobyt v RF přesáhne 7 pracovních dnů. Pokud občan ČR přicestuje do RF na dobu méně jak 8 pracovních dnů a není ubytován v ubytovacím zařízení, nemusí být nikde registrován. Občan ČR naopak musí být zaregistrován nejpozději po uplynutí 7 pracovních dnů ode dne přicestování do místa ubytování. Během tranzitu přes území RF se občan nikde registrovat nemusí. Občan ČR je povinen předložit pas s ruským vízem a migrační kartu v ubytovacím zařízení, resp. přijímající straně za účelem zaregistrování. Ubytovací zařízení, resp. přijímající strana pořídí fotokopii těchto dokladů a zároveň vyplní dvoustránkový formulář "Ohlášení o příjezdu cizince do místa ubytování".

Vyplněný ohlašovací formulář, kopii datové stránky pasu, kopii víza (a kopii stránky s vyznačeným razítkem vstupu do RF, pokud není vyznačeno u ruského víza), kopii migrační karty se zřetelně vyznačeným razítkem vstupu do RF, kopii občanského průkazu osoby uvedené na ohlašovacím formuláři. Dále plnou moc, pokud příjezd občana registruje jiná osoba než uvedená na ohlašovacím formuláři. Bez poplatku se tento formulář podává na místně příslušné pobočce migrační služby RF. Za poplatek lze tyto doklady podat i na jakékoli ruské poště. V tom případě je třeba odevzdat uvedené doklady dvakrát - jeden zasílá pošta migrační službě, druhý si ponechává pro případ ztráty na cestě.

Ohlašovací formulář obsahuje část, kterou při jeho přijetí pracovník migrační služby (resp. pošty) orazítkuje úředním datumovým razítkem potvrzujícím přijetí ohlášení. Tuto část formuláře pak pracovník vrátí tomu, kdo ohlášení provedl. Takto orazítkovaná část formuláře slouží jako potvrzení o splnění ohlašovací povinnosti. Ubytovací zařízení, resp. přijímající strana, je proto povinna orazítkovanou část formuláře předat občanovi a ten je povinen ji mít u sebe až do doby vycestování z RF.

V souladu se zákonem je cestovatel povinen zaregistrovat se (být zaregistrován přijímající stranou) na každém místě, kam přijede (pokud jeho celkový pobyt v RF přesáhne 7 pracovních dní). V případě, že je ubytován v ubytovacím zařízení, splní tuto povinnost neohledně na délku pobytu ubytovacího zařízení.

V případě ztráty víza či jeho prodloužení je vhodné mít kontakty na zvoucí ruský subjekt, který musí požádat o vydání duplikátu víza a registrace v místě posledního pobytu cizince na území RF. Současně upozorňujeme na přísné postihy cizinců, kteří se na území RF zdržují nelegálně či nedisponují dokladem o splnění ohlašovací povinnosti po dobu pobytu v RF (pokuta do výše 5 tisíc rublů, případně i vyhoštění).

Aby mohl návštěvník opustit území Ruské federace, musí při pohraniční kontrole předložit platné vízum.

V případě, že návštěvník překročil povolenou dobu pobytu (vztahuje se i na případ, kdy vízum ztratil nebo mu bylo ukradeno) nebo nebyl řádně registrován a ohlášen v místě pobytu, nemá právo opustit území RF, dokud situaci nenapraví přijímající strana v součinnosti s migrační službou.

Podmínky pro tranzit přes území RF

Občané ČR, kteří cestují do třetí země a projíždějí přes území RF, jsou povinni předložit ruské tranzitní vízum.

Výjimkou je situace, kdy cestující neopustí tranzitní prostor mezinárodního letiště na území RF (toto je povinen doložit letenkou a vízem). Pokud však pokračuje v cestě z jiného letiště v témže městě, např. přiletí na letiště Šeremetěvo 2 a pokračuje z letiště Domodědovo nebo Vnukovo, ruské vízum potřebuje.

Pokud občan ČR přilétá a odlétá ze stejného letiště, ale z jiného terminálu, je důležité si zjistit, zda při přechodu z jednoho terminálu na druhý opouští tranzitní prostor či nikoliv. Jestliže tranzitní prostor neopouští, vízum při pobytu do 24 hodin nepotřebuje.

Prodloužení víza v odůvodněných případech

V souladu s Dohodou mezi Evropským společenstvím a Ruskou federací o zjednodušení vydávání víz občanům Evropské unie a Ruské federace, se občanům, kteří z důvodu vyšší moci nemají možnost opustit území Ruské federace a členských států EU do doby uvedené v jejich vízech, platnost jejich víz bezplatně prodlouží na dobu potřebnou k jejich návratu do státu, ve kterém mají trvalý pobyt.

Občané ČR, kteří ztratili své doklady totožnosti, nebo jimž byly tyto doklady odcizeny v době jejich pobytu na území RF, mohou území opustit bez víz na základě platného dokladu totožnosti (tzv. náhradního cestovního průkazu) vystaveného konzulárními úřady České republiky v RF. Tato skutečnost je bohužel někdy ze strany ruských orgánů ignorována, především v důsledku neznalosti příslušné mezinárodní úpravy. Pokud nepomůže výše uvedená argumentace, doporučujeme ihned kontaktovat příslušné konzulární oddělení ČR (Moskva, Sankt Peterburg nebo Jekatěrinburg).

Bezpečnostní situace

Bezpečnostní situace v některých oblastech RF zůstává dlouhodobě problematická (Dagestán, Čečensko, Severní Osetie, Karačevo-Čerkessie, Inguško, Kabardino-Balkarie). Cestování do těchto oblastí může být spojeno se zvýšeným rizikem. S rizikem je spojená i cesta a pobyt v oblasti rusko – ukrajinské hranice v Rostovské oblasti, tj. hranice, která není kontrolována oficiálními ukrajinskými orgány.

Doporučujeme důkladně zvážit, zda do výše uvedených regionů cestovat. Doporučujeme před případnou cestou do RF využít systém dobrovolné registrace občanů ČR při cestě do zahraničí, tzv. systém DROZD (<http://drozd.mzv.cz>).

V RF je obecně zakázáno fotografovat vojenské zóny, mosty, přístavy a letiště. Po porušení tohoto zákazu většinou následuje kontrola dokladů i pokuta. V případě střetu s ruskou policií či jinými bezpečnostními orgány se doporučuje zachovat klid a v případě potřeby kontaktovat nejbližší zastupitelský úřad ČR.

Je třeba počítat s tím, že okrajové (venkovské) oblasti Ruska představují určité riziko. Vzdálenosti jsou značné a cizinec, který cestuje autem, může narazit na lokální kriminalitu stejně jako na korupční praktiky policistů a pohraničnicků. V případě nehody a poranění není zdravotnická pomoc zdaleka vždy zaručena.

Služby v Ruské federaci

Služby v Ruské federaci mají solidní úroveň, zejména ve velkých městech jsou zahraniční turisté obsluhováni ve slušném standardu. Služby motoristům na hlavních silničních tazích jako jsou Brest - Moskva, Moskva - Ufa, Moskva – Rostov na Donu, Moskva – Kazaň, Moskva - Sankt Petěrburg, Sankt Petěrburg - Tallinn a Sankt Petěrburg – Vyborg jsou na slušné úrovni. Pohonných hmot je dostatek, a to jak benzínu (i bezolovnatého), tak nafty.

Ubytování v RF a zvláště v moskevských a petrohradských hotelích je drahé a je nutno počítat s poplatkem za noc v hotelích se standardním vybavením v rozmezí cca od 100 do 300 USD.

Doprava z/na letiště

mezinárodního letiště Šeremetěvo, kam přilétá většina spojů z ČR, funguje provoz přímé vlakové linky Šeremetěvo – Běloruské nádraží, tzv. Aeroexpressu. Jízda trvá 50 minut a cena činí 400 rublů (www.aeroexpress.ru). Přímá vlaková linka funguje i na trase letiště Domodědovo – Pavelecké nádraží a letiště Vnukovo – Kyjevské nádraží. Z

Taxi

V oblasti taxi služeb varujeme občany ČR před používáním služeb soukromých „taxikářů“ bez licence. Na letišti funguje 24 hodin denně oficiální přepážka, kde se zaplatí a pracovníce sdělí typ a poznávací značku vozidla. Taxíky mají zpravidla žlutá barvu. Zvýšenou pozornost je třeba věnovat platbě kartou, resp. ověření, že do platebního zařízení byla taxikářem zadána správná částka. Ve většině měst funguje služba Yandex Taxi, srovnatelná s Uber. Doporučujeme využít tuto nebo jinou legální službu (Citymobil, Gant).

Základní potraviny jsou v RF běžně ke koupi, doporučujeme však kupovat a konzumovat pouze balené produkty či řádně ošetřenou zeleninu a ovoce. Zásadně nedoporučujeme kupovat u prodejních stánků alkoholické nápoje.

Placení

V posledních letech začínají v Rusku velkým rozmachem bezhotovostní platby, a to jak kartou, tak prostřednictvím bezhotovostních platebních systémů. Prodejci bez problémů akceptují hotovost, zejména ve větších městech je však již preferován bezhotovostní platební styk.

Městská kriminalita

Přesto, že se v ulicích velkých měst pohybuje značné množství příslušníků policie, drobná kriminalita je tu stále. Především večer v méně frekventovaných čtvrtích hrozí také možnost loupežného přepadení. Doporučujeme se proto zachovávat základní bezpečnostní opatření:

- nosit u sebe jen část peněz;
- valutu měnit jen v oficiálních směnárnách;
- při využití taxi služby, návštěvě restaurace či využití jiných služeb si předem zjistit ceny;
- pokud Vás zastaví příslušník policie a chce Vám zkontrolovat doklady, musí prokázat svou totožnost (každý příslušník musí mít na hrudi štítek s osobním číslem).

Co dělat v případě okradení?

V případě, že vám byl ukraden cestovní pas nebo jiný osobní doklad, je třeba sepsat protokol na nejbližší policejní stanici. Protokol předložíte při podání žádosti o vystavení cestovního dokladu na konzulátu.

Drogová problematika

Doporučujeme nepřebírat žádné předměty, balíčky, zavazadla apod. od neznámých osob. Zákony Ruské federace trestají pašování, prodej a navádění ke konzumaci drog přísnými nepodmíněnými tresty odnětí svobody.

Doprava osobním automobilem

Pokud řidič není majitelem automobilu, musí mít u sebe úředně ověřenou plnou moc od majitele, která musí být opatřena úředně ověřeným předkladem do ruštiny. Bez problémů je dnes možné ve všech větších městech Ruska využít služeb autopůjčoven. V odlehlých oblastech, zejména v neevropské části Ruska, je častou praxí půjčení auta z půjčovny i s řidičem.

Vzhledem ke klimatickým podmínkám a špatné údržbě silniční sítě je autodoprava často náročná a nebezpečná. Situaci ještě zhoršuje nevypočitatelné chování místních řidičů či špatné značení. Kritická je situace na silnicích města Moskvy a dalších větších měst z důvodu nepřetržitých dopravních omezení, oprav a hustoty provozu. Kontroly dopravní policie (DPS) jsou časté, pokuty za překročení rychlosti je třeba platit na místě nebo bankovním převodem. V případě nehody je třeba počítat s tím, že zásahová vozidla, odtahové služby a především lékařská pomoc se na místo dostávají s velkým zpožděním.

Vlakem:

Služby na ruské železnici jsou poměrně rozvinuté a kvalitní. Vedle standardních státních vlakových souprav lze využívat rovněž dražší a komfortnější soupravy (tzv. firmenní jezdka). Pro dopravu na kratší vzdálenosti je možné využít síť elektrických souprav (tzv. električek). Pohodlné rychlovlaky (Sapsan) jezdí na trase Moskva – Sankt Peterburg a Moskva – Nižní Novgorod.

Jízdenky na vlak (na dlouhé vzdálenosti) se prodávají s předstihem; v sezóně (období svátků a letních prázdnin) bývají často rychle vyprodané. Při nákupu jízdenky je třeba předložit cestovní pas nebo kopii jeho datové stránky; po zaplacení zkontrolujte údaje uvedené na lístku (jméno, číslo pasu). Při nástupu do vlaku se kromě platné jízdenky předkládá i cestovní pas.

Letadlem:

Vnitrostátní lety jsou operovány řadou místních aerolinek. Není zaručené, že ruské vnitřní aerolinky dokonale respektují mezinárodní bezpečnostní směrnice.

Celní a devizové předpisy

Dovoz a vývoz valuty z/na území Ruské federace upravuje federální zákon č. 173-FZ ze dne 10.12.2003 "O měnové regulaci a kontrole".

Uvedený zákon byl novelizován a v souladu s jeho novelou platí v Ruské federaci právní úprava, která stanoví pro fyzické osoby (rezidenty i nerezidenty) pravidla v oblasti dovozu a vývozu cizí nebo ruské měny.

Dovážená cizí měna a měna RF v hotovosti, cestovní šeky, cizí i ruské cenné papíry v celkové hodnotě přesahující 10.000 USD, dovážené do RF fyzickými osobami (rezidenty i nerezidenty) podléhají písemné deklaraci celním orgánům Ruské federace.

Vývoz cizí měny a měny RF (rezidenti i nerezidenti) v hotovosti, cestovních šeků a cenných papírů v hodnotě vyšší než 10.000 USD podléhá písemné deklaraci celním orgánům Ruské federace (ve dvojnásobném vyhotovení).

Vývoz měny v hotovosti, cestovních šeků a cenných papírů v hodnotě 10.000 USD a nižší je osvobozen od celní deklarace či jiných úředních úkonů. Vývoz měny v hotovosti nebo cestovních šeků a cenných papírů v hodnotě přesahující 10 000 USD je možný jen při předložení písemné celní deklarace a ostatních dokumentů dokládajících předchozí dovoz měny cestovních šeků a cenných papírů do Ruské federace v hodnotě nad 10.000 USD.

Doporučujeme všem občanům ČR dovezenou valutu do RF řádně deklarovat, a to jak při příjezdu, tak i při odjezdu.

Obzvláštní pozornost musí turisté věnovat vývozu starožitností, historických zbraní, literatury a jiných uměleckých předmětů. V těchto případech je nutné předložit na hraničních přechodech RF povolení k vývozu těchto předmětů vydané Ministerstvem kultury RF.

Při dovozu zvířat na území RF je nutné předložit potvrzení o jejich příslušném očkování a vyhovujícím zdravotním stavu. To samé platí při jejich vývozu z RF. Potvrzení je vhodné mít opatřené úředním překladem do ruského jazyka.

Přesné informace je možné nalézt na stránkách ruské Federální celní služby (www.customs.ru). Tam je možné nalézt i seznam věcí podléhajících písemné deklaraci při jejich převozu fyzickou osobou přes celní hranici Ruské federace za účelem osobního použití.

Poznámka: Máte-li některou z věcí, které podléhají celní deklaraci, je třeba při příletu do RF projít tzv. červenou zónou. Před tím je třeba dvojmo vyplnit celní prohlášení. Jedno vyhotovení odevzdáte, druhé si necháte potvrdit a uschováte pro pozdější celní kontrolu při odjezdu z RF jako doklad o tom, že jste deklarovanou věc do RF dovezli.

5.8 Zaměstnávání občanů z ČR

Zaměstnávání cizinců upravuje federální zákon RF č. 115 z 25. 7. 2002 „O právním postavení cizinců v Ruské federaci“ v platném znění.

Kvóty

Podle tohoto zákona vláda Ruské federace každý rok stanoví na návrh státních orgánů kvótu pro profese, ve kterých cizinci budou moci v RF vykonávat pracovní činnost. Kvóty se stanoví podle demografické situace v jednotlivých oblastech. Povinností zaměstnavatele je si o kvótu zažádat dopředu. V případě kvót na následující kalendářní rok se žádost podává v období od prvního do čtvrtého měsíce v běžícím kalendářním roce. Pokud místní úřady uznají během roku za potřebné, dávají firmám možnost ještě ve stejném roce zažádat si o tzv. překvótování. Firma si může podat žádost o kvótu pouze v případě, že je v konkrétním regionu zaregistrovaná na daňovém úřadě. Kvóty nejsou mezi jednotlivými regiony, oblastmi, kraji a republikami převoditelné. V některých oblastech, popř. sférách činnosti, je zaměstnávání cizinců přímo zakázáno. Jedná se např. o oblasti se zvláštním pobytovým režimem, se složitou politickou situací, v zařízeních vojenského a strategického průmyslu apod. Na vysoce kvalifikované specialisty se tyto kvóty nevztahují.

Daně

Pokud cizinci stráví v Rusku méně než 183 dní kalendářních dní, platí daň z příjmů 30 %. Nad 183 dní se daň snižuje na 13 %. Tzv. vysoce kvalifikovaní pracovníci mají daň sníženou rovnou na 13 %.

Penzijní a zdravotní pojištění

Dalším ze zákonů, kterými je třeba se řídit je zákon RF č. 109 z r. 2009 "O imigrační evidenci občanů a osob bez občanství Ruské federace". Na v Rusku se dočasně nacházející zahraniční pracovníky platí zaměstnavatel penzijní pojištění v plné výši (22 %) a snížené sociální pojištění (1,8 %), a to pouze v případě, že je cizinec zaměstnán na základě oficiálního pracovního povolení.

Pracovní povolení

Postup pro získání pracovního povolení pro zahraničního pracovníka:

1. Zaměstnavatel vyplní žádost o zaplnění pracovního místa na konkrétní profesi v databázi zaměstnavatelů na úřadě práce, který teritoriálně musí korespondovat s adresou zaměstnavatele, pobočky apod. Žádost musí být otevřená 30 dní - během této doby úřad práce vyhledává a posílá na pohovory vhodné kandidáty. V případě odmítnutí kandidáta pak musí zaměstnavatel své rozhodnutí řádně zdůvodnit.
2. Po uplynutí předepsané lhůty již může zaměstnavatel podat na pobočce Migračního centra Ministerstva vnitra (v Moskvě se jedná o Migrační centrum Sacharovo) žádost o zaměstnání zahraniční pracovní síly (tzv. privileženije inostrannoj sily) na konkrétní pozici, která je již odsouhlasena úřadem práce. Vyřízení trvá 30 dnů a poplatek činí 10 tisíc rublů.
3. Následně zaměstnavatel podá žádost o vyřízení pracovního povolení na konkrétního člověka, kterého plánuje pozvat na práci do Ruska. Vyřízení trvá 15 pracovních dnů a poplatek činí 3 500 rublů.
4. Na základě vydaného pracovního povolení podá zaměstnavatel v Migračním centru Ministerstva vnitra (v Moskvě se jedná o MVD Pokrovka) žádost o pozvání na pracovní vízum, které poslouží k vydání jednorázového vstupního víza ruským velvyslanectvím v ČR. Doba vyřízení trvá 16 dnů a poplatek je 800 rublů.
5. Po příletu pracovníka do Ruska je nutné podat dokumenty na prodloužení víza. Vízum se prodlužuje na dobu platnosti pracovního povolení. Doba vyřízení trvá 21 dní a poplatek činí 1 600 rublů.

Postup pro získání pracovního povolení pro vysoce kvalifikovaného specialistu (VKS):

1. V případě vysoce kvalifikovaných specialistů není potřeba jít přes úřad práce, ani se na ně nevztahují kvóty na pracovní místa. Stačí pouze předložit dokumenty specialisty na příslušné pobočce Ministerstva vnitra. Vyřízení pracovního povolení trvá 3 týdny a poplatek činí 3 500 rub.
2. Na základě vydaného pracovního povolení zaměstnavatel podá žádost na pozvání pro účely vyřízení víza (doba vyřízení je 16 dnů a poplatek činí 800 rublů). Ministerstvo vnitra následně elektronicky zašle potřebné podklady a odsouhlasenou žádost na ruské velvyslanectví v ČR, kde si pracovník vízum za 10 dnů vyzvedne.

5.9 Veletrhy a akce

Účast firem na specializovaných mezinárodních a regionálních výstavách a veletrzích je efektivním nástrojem k propagaci a navázání obchodních kontaktů. V Moskvě a regionálních centrech každoročně probíhají významné akce zaměřené na strojírenství, energetiku, zemědělství a potravinářství, cestovní ruch a řadu dalších oborů. Organizátoři výstav jsou ruské i mezinárodní výstavní společnosti (např. Hyve Group) a většinou probíhají pod záštitou ruských rezortních ministerstev.

Oficiální účast českých firem na vybraných veletrzích v Ruské federaci bývá každoročně organizována prostřednictvím dotačních programů Ministerstva průmyslu a obchodu ČR, Ministerstva zemědělství ČR, CzechTrade nebo dalších organizací. Pro podrobnosti o konkrétních výstavách a podmínkách účasti je třeba sledovat webové stránky daných rezortů.

Významné výstavy a veletrhy v Ruské federaci v roce 2021:

- ProdExpo (potravinářství): únor 2021, Moskva
- MITT (cestovní ruch): březen 2021, Moskva
- Ecology of Big city (ekologie): březen 2021, Sankt Petěrburg
- Něžtėgaz (ropa a plyn): duben 2021, Moskva
- Atomexpo (jaderná energetika): duben 2021, Soči
- Metalloobrabotka (strojírenství): květen 2021, Moskva
- WasteTech (vodohospodářství): červen 2021, Moskva
- Innoprom (strojírenství): červenec 2021, Jekatěrinburg
- MAKS (letectví): srpen 2021, Moskva
- MIMS Automechanika Moscow (automobilový průmysl): srpen 2021, Moskva
- Ugol & Mining (těžba a dobývání): září 2021, Novokuzněck
- Otdych (cestovní ruch): září 2021, Moskva
- WorldFood Moscow (potravinářství): říjen 2021, Moskva
- Petrohradské plynárenské fórum (plynárství): říjen 2021, Petrohrad
- JugAgro (zemědělství): listopad 2021.

6 Kontakty

Podkapitoly:

- 6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)
- 6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

6.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Velvyslanectví ČR v Ruské federaci
ul. J. Fučíka 12/14
123056 Moskva
tel.: +7 495 276 07 01
ústředna, +7 495 276 07 02
e-mail: moscow@embassy.mzv.cz
web: www.mzv.cz/moscow

ekonomické oddělení
tel.: +7 495 276 07 20
e-mail: commerce_moscow@mzv.cz

konzulární oddělení
tel.: +7 495 276 07 15
e-mail: consulate_moscow@mzv.cz

Generální konzulát Sankt Petěrburg
ul. Tverskaja 5
193015 Sankt Petěrburg,
tel.: +7 812 271 46 12
e-mail: petersburg@embassy.mzv.cz
web: www.mzv.cz/petrohrad

Generální konzulát Jekatěrinburg
ul. Gogola 15
620075 Jekatěrinburg,
tel.: +7 343 379 47 62
email: yekaterinburg@embassy.mzv.cz
web: www.mzv.cz/jekaterinburg

6.2 Praktická telefonní čísla (záchranka, policie, požárníci, infolinky, apod.)

Pokud je občan ČR zdravotně pojištěn, asistenční služba, na kterou se v souvislosti s instrukcí pojištění obrátí, sama vybere vhodné zdravotní zařízení k ošetření či hospitalizaci. (Pozn.: Při volání z území RF se místo mezinárodního kódu RF "007" volí číslice "8". Při volání z pevné linky do zahraničí se volí číslice „8“ a po 4 vteřinách číslo "10" a dále se vytáčí kód země (pro ČR 420), kód města a číslo volaného účastníka.)

Důležitá telefonní čísla:

- Přivolání hasičů: 101
- Přivolání policie: 102
- Záchraná služba a první pomoc: 103
- Hlášení úniku plynu: 104

- Univerzální pohotovostní číslo: 112
- Velvyslanectví ČR v Moskvě konzulární odd.: 007 495 276 07 15, hlasový strom: 007 495 276 07 01
- V případě nouze občan ČR v RF se volá telefon 007 916 353 26 01, kde se občan dozví, jak má postupovat.
- Konzulární odbor MZV RF - tel.: +7 499 244 45 81,
- Skupina ruských konzulů konajících konzulární službu na letišti Šeremetěvo tel.: +7 916 261 23 84, +7 915 118 16 14, www.svo.aero ; Domodědovo tel.: +7 495 971 24 71, +7 916 856 247, +7 916 261 23 59, www.domodedovo.ru; Vnukovo tel.: +7 495 436 40 19, +7 903 211 81 01, www.vnukovo.ru

• Hlavní správa pro otázky migrace Ministerstva vnitra RF (migrační služba)
Glavnoje upravlenije po vaprosam migracii MVD RF
Moskevská pobočka Moskva, Pokrovka 42 (stanice metra Čistye prudy)
dotazy týkající se registrace cizinců tel.: +7 499 230 72 53
dotazy týkající se získání pracovního povolení pro cizince tel.: +7 499 230 72 53
web: www.mvd.ru www.gosuslugi.ru

6.3 Důležité internetové odkazy a kontakty

Nejpoužívanější ruské vyhledávače: www.yandex.ru, www.rambler.ru

Server orgánů státní správy RF: www.gov.ru
Server vlády RF s odkazy na jednotlivé resorty: www.government.ru, www.government.gov.ru
Ministerstvo zahraničních věcí RF: www.mid.ru
Ministerstvo vnitra RF: www.mvd.ru
Ministerstvo ekonomického rozvoje RF: www.economy.gov.ru
Ministerstvo průmyslu a obchodu RF: www.minprom.gov.ru
Ministerstvo energetiky RF: www.minenergo.gov.ru
Ministerstvo financí RF: www.minfin.ru
Ministerstvo dopravy RF: www.mintrans.ru
Ministerstvo zemědělství RF (včetně odkazů na stránky profesních komor, svazů a asociací): www.mcx.ru
Federální služba pro veterinární a fytoosanitární dozor: www.fsyps.ru
Ministerstvo zdravotnictví a sociálního rozvoje RF: www.minzdravsoc.ru
Ministerstvo přírodních zdrojů a ekologie RF: www.mnr.gov.ru
Ministerstvo pro mimořádné události RF: www.mchs.gov.ru
Ministerstvo obrany RF: www.mil.ru
Ministerstvo školství RF: www.mon.gov.ru
Ministerstvo pro rozvoj Dálného východu RF: www.minvostokrazvitia.ru
Oficiální stránky prezidenta RF: www.kremlin.ru
Centrální banka RF: www.cbr.ru
Delegace Evropské unie v RF: www.eeas.europa.eu/delegations/russia/index_en.htm
Obchodně-průmyslová komora RF: www.tpprf.ru
Ruský svaz průmyslníků a podnikatelů: www.rspp.ru
Moskevská obchodní a průmyslová komora: www.mostpp.ru
Asociace evropských podnikatelů: www.aebrus.ru
Federální statistická služba (ROSSTAT): www.gks.ru
Daňová správa: www.nalog.ru
Federální celní služba: www.customs.ru
Federální antimonopolní úřad: www.fas.gov.ru
Federální služba technického, ekologického a jaderného dozoru: www.gosnadzor.ru
Informace o clech a Celní Unii (RF, Bělorusko, Kazachstán): www.tks.ru, www.tsouz.ru
Federální migrační služba: www.fmsrf.ru
Státní dopravní služba: www.gai.ru
Server regionů RF: www.regions.ru
Server vlády Moskvy: www.mos.ru
Server vlády Moskevské oblasti: www.mosreg.ru
Informace o ruských zákonech: www.consultant.ru

Zpravodajské zdroje v ruském jazyce:
Zpravodajský server NEWSru: www.newsru.com
Zpravodajský server Meduza: www.meduza.io
Deník RBK: www.rbk.ru

Deník Vědomosti: www.vedomosti.ru

Internetová TV Dožď: www.tvrain.ru

Deník Novaja Gazeta: www.novayagazeta.ru

Deník Rossijskaja Gazeta: www.rg.ru

Deník Něžavisimaja Gazeta: www.ng.ru

Zpravodajské zdroje v anglickém jazyce:

Deník The Moscow Times: www.themoscowtimes.ru

Webové stránky zastupitelských úřadů České republiky Velvyslanectví České republiky v Moskvě: www.mzv.cz/moskva

Generální konzulát České republiky v Sankt-Petěrburgu: www.mzv.cz/petersburg/cz/index.html

Generální konzulát České republiky v Jekatěrinburgu: www.mzv.cz/yekaterinburg

Turistika: Federální agentura pro cestovní ruch: www.russiatourizm.ru

Turistické informace: www.rostur.ru

Statistika: Federální statistická služba (Rosstat): www.gks.ru

Informace o leteckých spojích: www.csa.cz www.aeroflot.ru